

ТАЙЛАНГИЙН АГУУЛГА

- 1. БОДЛОГО ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХ ТАЛААР**
- 2. ХЭЛТСЭЭС АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БУСАД АЖЛУУД**
- 3. ИРГЭНИЙ УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 4. ЭД ХӨРӨНГӨ, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 5. ХЯНАЛТ, ШАЛГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 6. САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 7. АРХИВ, АЛБАН БИЧИГ ХӨТЛӨЛТИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 8. СУРГАЛТ, СЕМИНАР БОЛОВСОН ХҮЧНИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР**
- 9. ДҮГНЭЛТ**

1. БОДЛОГО ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХ ТАЛААР

2025 оны эхний хагас жилийн тайлант хугацаанд Шинэ сэргэлтийн бодлого, Алсын хараа 2050 Монгол улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, Улсын бүртгэлийн байгууллагын 2025-2028 оны стратеги төлөвлөгөө, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын “Төрийн хүртээмж нийгмийн баталгааг хэрэгжүүлэх” нэрлэсэн жилийн үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг ханган ажиллалаа.

2025 оны тайлант хугацаанд УБЕГ-ын даргын 7 тушаал, 9 чиглэл, 6 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг ханган, тайланг хугацаанд нь хүргүүлэн, УБЕГ-с зохион байгуулсан 26 удаагийн цахим болон танхимын сургалтанд хэлтсийн албан хаагчдыг бүрэн хамруулж ажилласан.

Хэлтсийн 36 албан хаагчийн 2024 оны ХАСХОМ-ийг хуулийн хугацаанд цахимаар хүлээн авч баталгаажуулах, цаасан хэлбэрээр хүлээн авах, бүртгэх хадгалах ажлыг хууль тогтоомжийн хүрээнд зохион байгуулж, шинээр томилогдсон 1 нийт 37 албан хаагчийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг болон хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг гаргуулан Баталгааны маягтыг УБЕГ-т хүргүүлэн, нууцын баталгааг гаргуулан ажилласан. Мөн хэлтсийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний 5 дугаар зорилтын хүрээнд “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн хэрэгжилтийг 100 хувь ханган ажиллаж байна.

Аймгийн хэмжээнд тоон гарын үсэг авах 90464 иргэнээс 2024 оны жилийн эцэст 20973 иргэнд тоон гарын үсэг олгож, нийт 72461 иргэнд тоон гарын үсэг олгож, тоон гарын үсэг олгох ажил 80.09%-тай байсан бол 2025 оны тайлант хугацаанд **8118** иргэнд тоон гарын үсэг олгож, нийт тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо **80579** буюу тоон гарын үсэг олголт **89.07%** болсон байна.

Хөвсгөл аймгийн хэмжээнд байгаа улсын бүртгэлийн 3 киоск машины 2 нь Мөрөн суманд хэлтсийн байранд болон, төв Хаан банкны байранд, 1 нь Рэнчинлхүмбэ суманд байршиж байгаа бөгөөд тайлант хугацаанд нийт **4733** иргэн улсын бүртгэлийн киоск машинаас 12 төрлийн лавлагаа авсан байна.

Тайлант хугацаанд хэлтсийн хэмжээнд иргэдээс 172 өргөдөл, гомдол хүлээн авж 100% шийдвэрлэсэн бөгөөд 1,2 дугаар улирлын өргөдөл гомдлын мэдээг УБЕГ-т хугацаа хоцроолгүй үнэн зөв хүргүүлэн ажиллаж байна.

Иргэний улсын бүртгэлийг өмнөх оны тайлант хугацаатай харьцуулахад 2.9% өссөн, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл 0.2% буурсан, хуулийн этгээдийн эрхийн улсын бүртгэл 35%-аар өссөн тус тус үзүүлэлттэй байна.

Хэлтсийн нийт албан хаагчид Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвөөс зохион байгуулсан “Шийдвэр гаргах түвшний оролцооноос ээлтэй орчин эхэлнэ” аянд идэвхи санаачлагатай оролцон тодорхой арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулж “ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙГУУЛЛАГА”-аар шалгарч өргөмжлөл, 300 000 төгрөгөөр шагнуулсан.

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга Д.Пүрэвдоржид хэлтсийн албан хэрэгцээнд шаардлагатай туулах чадвар сайтай авто машин шийдвэрлүүлэх тухай хүсэлтийг уламжлан уаз фургон машин шийдвэрлүүлсэн. Тухайн авто машиныг хэлтсийн үндсэн хөрөнгөнд авах тухай зөвшөөрлийн хүсэлтийг Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газарт хүргүүлэн ажиллаж байна.

Хууль зүй дотоод хэргийн салбарын орон нутгийн алба хаагчдын эрүүл мэндийн эрсдэлт хүчин зүйлсийн эрт илрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндийн боловсролыг нэмэгдүүлэх зорилгоор хэрэгжүүлсэн “Хамгийн чухал нь” зорилтот арга хэмжээ тус аймагт 2025 оны 01 дүгээр сарын 08-12-ны өдрийн хооронд зохион байгуулагдаж тус хэлтсийн 21 албан хаагч, гэр бүлийн 15 гишүүн нийт 36 хүнийг хамруулан ажилласан.

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг Баянзүрх, Галт, Их-Уул, Тариалан, Хатгал, Цагаан-Үүр, Чандмань-Өндөр, Шинэ-Идэр, Рашаант, Цэцэрлэг, Эрдэнэбулган зэрэг 11 сумдын улсын бүртгэгч нарт хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл хөтлөх эрх олгосон. Ингэснээр сумдад эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл **693**, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл **237** хөтлөгдсөн байна. Сумдад эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл болон хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл хөтлөх болсонтой холбоотойгоор иргэдийн эд хөрөнгөө бүртгүүлж эдийн засгийн эргэлтэд оруулах таатай нөхцөл бүрдсэн ч нотариатын үүрэг гүйцэтгэгч, газрын даамал, иргэдийн хурал /газрын хаягжилтын тогтоол/, банк зэрэг байгууллагын албан хаагчдыг ажлын хариуцлагын сайжруулах, чадавхжуулах тал дээр байгууллагын дээд шатны удирдлагатай хамтран ажиллах шаардлагатай байна.

Улсын бүртгэлийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, алслагдсан сум, багийн иргэдэд Улсын бүртгэлийн үйлчилгээг ойтуулах ажлын хүрээнд “ГАРТ ОЙР-ГЭРТ ОЙР-ГАДААД ПАСПОРТ” арга хэмжээг 2024 онд хэрэгжүүлж эхэлсэн бөгөөд 2024 онд 8 сум цахим гадаад паспортын бүртгэл хөтөлж байсан бол тайлант хугацаанд 2 сум нэмэгдэж гадаад паспортын үйлчилгээг иргэдэд үзүүлж эхэлснээр үндэсний энгийн цахим гадаад паспортын бүртгэлийг 10 сум хөтөлж байна. Тайлант хугацаанд бүртгэлийн эрх авсан сумдад цахим гадаад паспортын **660** бүртгэл хөтлөгдсөн.

Монгол улсын Засгийн газрын 2025 оны 02 дугаар сарын 26-ны өдрийн “Ажил амралтын цагийн зохицуулалтын тухай” 109 дүгээр тогтоолын дагуу 2025.04.12, 2025.05.10, 2025.06.07-ны өдрийн Бямба гарагт ажиллах хуваарийг батлан иргэдэд улсын бүртгэлийн үйлчилгээг үзүүлэн ажилласан.

Тус хэлтэс нь Улсын бүртгэлээс үйлчилгээ авч буй иргэдийг шаардлагатай мэдээллээр хангах, чиглүүлэх, үйлчилгээний заалны зохион байгуулалтыг хариуцан ажиллах “Угтах үйлчилгээний ажилтан”-г 2025 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс ажиллуулж эхэлсэн бөгөөд иргэд сэтгэл ханамж өндөр байна.

Хэлтсийн албан хаагчид “Улсын бүртгэлийн цахим мэдээллийн нэгдсэн санд мэдээлэл хүлээн авах, хадгалах, түүний аюулгүй байдлыг хангах журам”-ын хэрэгжилтийг хэрхэн хангаж ажиллаж байгаад хяналт тавих, цаашид өдөр тутмын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд журмын хэрэгжилтийг хангуулан ажиллуулах зорилготой удирдамжийг хэлтсийн даргаар батлуулан 2025.04.11-12-ны өдөр гэнэтийн шалгалт зохион байгуулж, албан хаагчдад зөвлөгөө, чиглэл хүргүүлэн ажиллаж байна.

Хөвсгөл аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын албанаас зохион байгуулсан “ҮҮРГЭЭ УХАМСАРЛАЯ” аянд нэгдэж иргэний улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр цуврал 4 контентыг бүтээн иргэдэд соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулсан.

Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, улсын бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулах зорилгын хүрээнд Баянзүрх, Жаргалант, Их-Уул, Рашаант, Цагааннуур, Цагаан-Үүр, Цэцэрлэг, Чандмань-Өндөр, Эрдэнэбулган, Мөрөн сумын Засаг даргын тамгын газарт улсын бүртгэлийн зөөврийн 4G төхөөрөмжийн төсөв шийдвэрлүүлэх хүсэлтийг 2025.01.17-ны өдөр хүргүүлсэн. Хүсэлтийн дагуу 2025.04.12-30-ны өдрийн хооронд гэрээ баталгаажин 4G төхөөрөмжийн 6 212 000 төгрөгийн худалдан авалт хийгдсэнээр 10 сумын 57 багийн 71400 иргэнд улсын бүртгэлийн үйлчилгээ хүрч үйлчлэх боломж бүрдсэн.

Монгол улсын Төрийн албаны зөвлөлийн 30 жилийн ойг угтан Хөвсгөл аймгийн төрийн албан салбар зөвлөлөөс зохион байгуулж буй “Шинэтгэлээр түүчээлсэн төрийн алба” аянд хэлтсийн албан хаагчид нэгдэж аяны хүрээнд батлагдсан 9 арга хэмжээ бүхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 100 хувь ханган ажилласан. Монгол улсын Засгийн газрын 86 дугаар тогтоол, аймгийн Засаг даргын 01 албан даалгаврын хэрэгжилтийг хангаж, хэлтсийн гадна талбайн камерыг “Теле камерын хяналтын дэд төв”-тэй холбож, бичлэг хадгалах лицензийн зардлыг хэлтсийн төсвөөс шийдвэрлэн ажиллалаа.

“Монгол бичгийн үндэсний хөтөлбөр III”-т хэлтсийн нийт албан хаагчид нэгдэж иргэний улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн мэдээллийн самбар, бүрдүүлбэр материалын хавтсыг шинэчилж монгол, крилл хосолсон бичгээр үйлчилгээний зааланд байршуулсан. Мөн Улсын бүртгэлийн байгууллагын сүлд дуу болох “Гэгээн үйлсийн эзэд” дууны үгийг монгол бичгээр бичүүлэн хэлтсийн 2 давхрын зааланд байрлуулсан.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийгмийн харилцаанд тэгш оролцох эрхийг хангах ажлын хүрээнд Харааны бэрхшээлтэй иргэнд зориулагдсан “ТАРТЕЛИН” замтай боллоо. /Замын төсөв бүхий 600.000 төгрөгийг хэлтсийн урсгал зардлаас шийдвэрлэсэн/. Мөн Иргэний улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн бүрдүүлбэр материалыг брайл үсгээр бэлтгэн “БРАЙЛ ҮСГИЙН ГАРЫН АВЛАГА” үйлчилгээний зааланд байршууллаа.

Хэлтсийн хэмжээнд 2025 оныг “Архивын жил” болгон төлөвлөгөө, батлагдсаны дагуу хэрэгжилтийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд хэлтсийн архивын өрөөнд 280 000 төгрөгийн үнэ бүхий 3 ширхэг галын хор, 2 ширхэг хүрз, 2 ширхэг лоом, 1 ширхэг сүх зэрэг багаж хэрэгслийг авч гамшиг, эрсдлээс урьдчилан сэргийлж ажиллаж байна. Тус хэлтсийн байр нь улсын онцгой объектод хамаардаг тул хэлтсийн 2 давхрын аваарын шатанд стандарт бүхий төмөр хаалга хийж, цоожлон хэлтсийн байрны аюулгүй байдлыг ханган ажиллаж байна.

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумаас зохион байгуулж буй “Мөрөн хотдоо өнгө нэмье” аяны хүрээнд хэлтсийн гадна талын хаягийг хос бичгээр бичин байршуулж, камерын хяналтын системд холбогдсон. Мөн хэлтсийн гадна талбайн мод, бут, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн 10 ширхэг голт бор тарьж, цэцгийн үрийг суулган, хэлтсийн гадна талбайг цэвэр, аюулгүй орчин болгон ажиллалаа.

2. ХЭЛТСЭЭС АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БУСАД АЖЛУУД

Нэг. Улсын бүртгэлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 85 жилийн ойн арга хэмжээг зохион байгуулах ажлын төлөвлөгөөний хүрээнд:

Улсын бүртгэлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 85 жилийн ойн арга хэмжээг зохион байгуулах ажлын төлөвлөгөөг 6 зорилтын хүрээнд 15 арга хэмжээтэйгээр 2025 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдөр хэлтсийн даргаар батлуулан, хэрэгжүүлэх хугацааны дагуу дараах арга хэмжээг зохион байгуулан ажилласан байна.

- Ойг угтсан бүтээлч ажлын хүрээнд зөөврийн 4G төхөөрөмж ашиглан улсын бүртгэлийн явуулын үйлчилгээг зохион байгуулж Мөрөн сумын “Нутгийн аваргууд” ерөнхий боловсролын сургууль, ШУТИС-н харьяа Хөвсгөл аймаг дахь Политехник коллежийн багш, ажилтан албан хаагч, сурагч нарт цахим гадаад паспортын бүртгэл, биеийн давхцахгүй өгөгдлийн бүртгэлийн үйлчилгээг үзүүлэн ажиллалаа. Мөн Тариалан, Рашаант, Рэнчинлхүмбэ, Цагааннуур сумын улсын бүртгэгч нар зөөврийн 4G төхөөрөмж ашиглан улсын бүртгэлийн явуулын үйлчилгээг зохион байгуулж хөгжлийн бэрхшээлтэй, зорилтот бүлгийн 96 иргэнд улсын бүртгэлийн бүх төрлийн үйлчилгээг үзүүлсэн. Цаашид батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу ерөнхий боловсролын бүх сургууль, цэцэрлэг, ахмад настнууд, зорилтот бүлгийн иргэдэд улсын бүртгэлийн явуулын үйлчилгээг хүргэн ажиллах болно.
- 2025 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдөр Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумаас хойш 5 км-т байрлах Соёмбо цогцолборт “УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ТӨГӨЛ” байгуулж тохижууллаа.
Төгөлд: Хайлаас 50 ширхэг,
Голт бор 25 ширхэг,

Монос 10 ширхэг нийт 85 мод тарьсан. Төгөлийг арчилж ургуулах ажлыг тасралтгүй зохион байгуулж хэлтсийн нийт албан хаагчдыг хамруулан “Төгөл услах хуваарь” гарган ажиллаж байна.

- “Улсын бүртгэлийн өдөр” нээлттэй хаалганы өдрийг зохион байгуулж Мөрөн, Улаан-Уул, Эрдэнэбулган сумын 118 иргэнд иргэний улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийг үйлчилгээг үзүүлж, зөвлөгөө мэдээллийг өгч ажилласан. Төлөвлөгөөний дагуу 09 дүгээр сар хүртэл дараа дараагийн сумдад “Улсын бүртгэлийн өдөр” нээлттэй хаалганы өдрийг зохион байгуулах юм.
- Албан хаагч, ажилтнуудыг шагнал, урамшуулалд нэр дэвшүүлэх ажлыг зохион байгуулж Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын 2025.05.07-ны өдрийн 2/6317 албан бичгийн дагуу Төрийн дээд, Засгийн газрын болон төрийн албаны, салбар, байгууллагын шагналд шагнуулахаар нэр дэвших шаарлага хангасан 7 албан хаагчийн материалыг холбогдох журмын дагуу бүрдүүлж хүргүүлсэн.
- Улсын бүртгэлийн байгууллагын ажилтан, албан хаагчдын бие бялдрыг хөгжүүлэх зорилго бүхий “Спорт-2025” нэгдсэн сургалт 2025.05.22-23-ны өдөр дартс, ширээний теннис, сагсан бөмбөг, волейбол гэсэн 4 төрлөөр зохион байгуулагдсан. Уг нэгдсэн сургалтад Хангайн бүсийн багт тус хэлтсийн архив, бичиг хэргийн ажилтан Б.Маналжав, Баянзүрх сумын улсын бүртгэгч Н.Азжаргал, Чандмань-Өндөр сумын улсын бүртгэгч Т.Доньдмаа, Иргэний улсын бүртгэгчийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч М.Ням-Оджаргал нар хэлтсийн даргын удирдлаган дор оролцож эрэгтэй сагсан бөмбөгийн төрөлд “Гутгаар байр” эзэлсэн амжилтыг үзүүлсэн. 11 дүгээр сард зохион байгуулагдах урлагийн үзүүлбэрийн тоглолтод бэлдэх, албан хаагчдыг томилсон бөгөөд хэрэгжилтийн хугацаа болоогүй байгаа болно.
- Улсын бүртгэлийн байгууллагын үйлчилгээг иргэдэд сурталчлах, мэдээ мэдээлэл бэлтгэх, түгээх, ажлыг зохион байгуулж, тайлант хугацаанд 4 удаагийн контент бэлтгэсэн бөгөөд Хөвсгөл аймгийн Хоймор студитэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулан, иргэдийг соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулж байна.
- Бусад дэд төлөвлөгөөний хүрээнд “Эко явган аялал”-ыг 2025 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдөр зохион байгуулж, хэлтсийн нийт албан хаагчдын дунд явган алхалт, ойрын зайн гүйлт, буухиа тэмцээнүүдийг зохион байгуулж амралтын өдрийг спортлог өнгөрүүллээ.
- Батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу эхний хагас жилд зохион байгуулахаар төлөвлөсөн бүх арга хэмжээ зохион байгуулагдсан бөгөөд түүхт 85 жилийн ойн арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллалаа.

Хоёр. Нэгжийн ил тод байдлыг хангах ажлын хүрээнд

Хэлтсийн байрны 1 давхар болох үйлчилгээний заал болон, Хаан банк, Рэнчинлхүмбэ сумын сумын засаг даргын тамгын газарт “Цахим үйлчилгээний 24/7” буланг ажиллуулан тайлант хугацаанд 4733 лавлагаа, 3522 тоон гарын үсэг олгон ажилласан.

2025 оны тайлант хугацаанд хэлтсийн 7 хурал, даргын зөвлөлийн 10 хурал, сумын улсын бүртгэгч нарын 6 цахим хурал тус тус болсон бөгөөд хурлын тэмдэглэлийг хөтлөн албажуулж, өгсөн үүрэг даалгаврын хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Тус хэлтсийн <https://khuvsqul.burtgel.gov.mn/> цахим хуудсанд байршуулбал зохих нээлттэй мэдээллийг байршуулах хугацаа, давтамжийн дагуу байршуулж хэвшсэн бөгөөд улирал, хагас жил, сар бүр, тухай бүр байршуулах тайлан, сар бүрийн тоон мэдээ, цаг үеийн мэдээ мэдээллийг өдөр бүр байршуулан ажиллаж байна. Цахим хуудасны “Танилцуулга” цэсэнд байгаа нэгжийн бүтэц, албан тушаалтан, утасны мэдээллийг шинэчлэн, иргэдэд илүү ойлгомжтой байдлаар бүтцийн мэдээллийг шинэчлэсэн.

Монгол улсын Засгийн газрын 2023 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн 49 дүгээр “2023-2024 оныг авлигатай тэмцэх жил болгон зарлах тухай” тогтоолын дагуу авлигатай тэмцэх 5 үйл ажиллагааны 1 болох Шил ажиллагаа нь ил тод нээлттэй байдлыг ханган ажиллаж байна. Уг ажлын хүрээнд shilen.gov.mn сайтад 5 чиглэлийн 41 нээлттэй мэдээллийг байршуулан I улиралд 81.98%, II улиралд 100% дүгнэгдэж улсын хэмжээнд 2 дугаарт эрэмбэлэгдсэн байна.

Хэлтсийн эцэг эхийн зөвлөл хүүхэд рүү чиглэсэн ээлтэй бодлогыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд “Эрдмийн далай” ЕБС-ийн Ө.Баярмаа багштай 11-р ангийн Б бүлгийн 32 сурагчийг байгууллагын үйл ажиллагаатай танилцуулж, 2 хүүхэд иргэний цахим үнэмлэх, 1 хүүхэд цахим гадаад паспорт захиалж Хэлтсийн дарга өрөөндөө хүлээн авч байгууллагын онцлог, давуу тал болон хуульч, эрх зүйч мэргэжлийн талаар товч мэдээлэл хүргэн ажилласан. Уг үйл ажиллагааг жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулж 3 сургуулийн 5 бүлгийн хүүхдийг хамруулсан бөгөөд цаашид ЕБС-ийн бусад сургуулийн сурагчдад мэргэжил сурталчлах өдөрлөгийг тасралтгүй зохион байгуулан ажиллах болно.

Иргэдэд төрийн үйлчилгээг түргэн шуурхай чирэгдэлгүй хүргэх, иргэдийг мэдээ мэдээллээр хангах, иргэн бүрт хүрч үйлчлэх зорилгоор үйлчилгээний зааланд байрлах иргэний улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн “Хөтөч” хавтсыг тус бүр шинэчлэн, иргэдэд илүү хялбар байдлаар хэвлэн байршууллаа.

Хууль зүй дотоод хэргийн яамнаас хэрэгжүүлж буй төсвийн гүйцэтгэлийн OPENGOV программд сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэл болон 2026 оны төсвийн төслийг шивж оруулж хэвшсэн.

Тайлант хугацаанд Хөвсгөл аймгийн хэмжээнд Улаан-Уул сумын улсын бүртгэгчийн ажлын байрны сул орон тоо Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Төрийн албаны салбар зөвлөлийн захиалгаар зарлагдаж тусгай шалгалтад тэнцсэн Б.Содномцэрэн Улсын бүртгэгчийн албан тушаалд томилогдсон.

Гурав. Албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр:

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас ирүүлсэн 2025.01.16-ны өдрийн 2/899 албан бичгийн дагуу Удирдлагын академийн мэргэшүүлэх багц сургалтад холбогдох хууль тогтоомжид заасан шалгуур үзүүлэлт хангасан, хувийн зардлаар суралцах хүсэлтэй 3 албан хаагчийн холбогдох мэдээллийг ХАСХ-т хүргүүлсэн.

Албан хаагч, ажилтнуудыг шагнал, урамшуулалд нэр дэвшүүлэх ажлыг зохион байгуулж Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын 2025.05.07-ны өдрийн 2/6317 албан бичгийн дагуу Төрийн дээд, Засгийн газрын болон төрийн албаны, салбар, байгууллагын шагналд шагнуулахаар нэр дэвших шаарлага хангасан 7 албан хаагчийн материалыг холбогдох журмын дагуу бүрдүүлж хүргүүлсэн.

Хэлтсийн дэргэдэх “Эцэг эхийн зөвлөл”-ийн 2025 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу “Хүүхдийн баяр”-ыг тохиолдуулан 2025 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдөр байгууллагын бүх албан хаагчдын хүүхдүүдийн дунд гар зургийн уралдаан зохион байгуулж, бэлэг дурсгалын зүйл гардуулсан. Мөн хэлтсийн албан хаагчдын хүүхдүүдийг хүлээн авч баярын үйл ажиллагаа зохион байгуулж, зардлыг албан хаагчдын хуримтлалын мөнгөнөөс шийдвэрлэсэн.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 2/1988 албан бичгийн дагуу хэлтсийн хэмжээнд шинээр болон ахиулан зэрэг дэв олгуулахаар 13 албан хаагчийн судалгааг УБЕГ-т хүргүүлсэн.

Хэлтсийн хамт олон хүүхдийн нийгмийн хамгааллыг дэмжих зорилгоор 1 бүтэн өнчин хүүхдийг асран хамгаалахад 11 дэх жилдээ дэмжлэг үзүүлэн хадгаламжийн дансанд 400 000 төгрөгийн хуримтлал үүсгэн байршуулж нийт 4 800 000 төгрөгийг ирээдүйд нь хувь нэмэр оруулж байна.

Тосонцэнгэл, Цагаан-Уул, Ханх, Чандань-Өндөр сумын улсын бүртгэгч нар тухайн сумын Засаг даргын тамгын газрын нэгдсэн зохион байгуулалттайгаар Улаанбаатар хот дахь Төрийн тусгай албан хаагчдын эмнэлэг, Орхон аймгийн Эрдэнэт Медипас эмнэлэгүүдэд хийгдэж буй эрүүл мэндийн бүтэн биеийн оношлогоо, шинжилгээнд хамрагдахад 5 хүртэл хоногийн чалинтай чөлөө олгож мөн иргэний улсын бүртгэгч Б.Батжаргал, С.Дэлгэрмөрөн, Цагаан-Уул сумын улсын бүртгэгч нар аймгийн нэгдсэн эмнэлэг болон Орхон аймгийн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэх, хагалгаанд орох үед чалинтай чөлөөг чөлөөний хуудсаар олгож үүрэгт ажлыг нь бусад албан хаагчаар давхар гүйцэтгүүлэх байдлаар зохицуулалт хийж ажилласан байна.

“Монгол цэргийн баярын өдөр”-ийг тохиолдуулан төрийн цэргийн болон үндэсний аюулгүй байдлыг хангах чиг үүрэг бүхий байгууллагын албан хаагчдын дунд зохион байгуулагдсан спортын 6 төрөлтийн тэмцээн 2025 оны 03 дугаар сарын 11-15-ны өдрүүдэд оролцож шатрын эрэгтэй төрөлд Түнэл сумын улсын бүртгэгч Н.Дандар “Тэргүүн байр”, шатрын эмэгтэй төрөлд Цагаан-Уул сумын улсын бүртгэгч Д.Ичинхорлоо “Гутгаар” байр тус тус эзэлсэн.

Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор Хэлтсийн дарга аймгийн засаг даргад хүсэлт гаргасны дагуу 2025 оны 04 дүгээр сарын 23-ны өдрийн А/227 дугаар захирамжаар 10.000.000 төгрөг “Хууль хяналт, цэрэгжсэн байгууллагуудын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэн зардал”-аас шийдвэрлүүлсэн. Нарийн мэргэжлийн эмнэлэгт албан хаагчдаа үзлэг оношилгоонд оруулахаар эмнэлгийн судалгааг гарган ажиллаж байна.

Хөвсгөл аймгийн Эрүүл мэндийн газраас зохион байгуулсан “Энэ жилдээ Эрүүл жиндээ-2 арга хэмжээний хүрээнд 2025 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдөр Хөвсгөл аймгийн биеийн тамирын спортын газрын Нийтийн биеийн тамирын арга зүйч Б.Батаа, Б.Пагамдулам нарыг урьж хэлтсийн 19 албан хаагчийн биеийн тэнцвэр, хурд хүчний сорил авч, биеийн жингийн индекс тооцуулж, биед гарсан өөрчлөлтийн талаарх зөвлөгөө мэдээлэл авав.

Хөвсгөл аймгийн хэлтсийн даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 08-ны өдрийн Б/01 “Ээлжийн амралт олгох тухай” тоот тушаалаар 43 албан хаагчийн ээлжийн амралт хуваарийг батлан ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд хэлтсийн 14 албан хаагчдад Хөдөлмөрийн дотоод журмын дагуу хувийн чөлөө хүссэн шалтгаан, нөхцлийг харгалзан үзэж 5 өдөр хүртэл хугацааны цалинтай болон цалингүй чөлөөг олгон ажилласан.

Батлагдсан томилолтын зардлаас 540 000 төгрөгийг Улаан-Уул сум, Ханх сумын улсын бүртгэгч нарын ажил хүлээлцэх ажлын хэсгийн томилолтын зардалд зарцуулсан.

3. ИРГЭНИЙ УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөвсгөл аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн Иргэний улсын бүртгэлийн тасаг нь тайлант хугацаанд Монгол улсын үндсэн хууль, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Гэр бүлийн тухай хууль, Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хууль, Иргэний улсын бүртгэл хөтлөх журам, Монгол улсын нутаг дэвсгэрт иргэн шилжин суурьших хөдөлгөөнийг бүртгэх, мэдээлэх журам болон холбогдон гарсан бусад дүрэм журмыг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэн Иргэний улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хүний эрх, эрх чөлөө, хууль ёсны ашиг сонирхолыг хүндэтгэх, иргэний хувийн нууцыг чандлан хамгаалах зарчмыг баримтлан ажиллалаа. Бүртгэлийн байгууллагын эрхэм зорилгын хүрээнд аймгийн нийт сумдад анхан шатны бүртгэлийн үйлчилгээг үзүүлэн ажиллаж байна.

Нэг. Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

2025 оны тайлант хугацаанд Төрсний бүртгэл **824** үүнээс эрэгтэй 442, эмэгтэй 382, Гэрлэсний бүртгэл **173**, Гэрлэлт дуусгавар болсны бүртгэл **57**, Үрчилсний бүртгэл **19**, Эцэг /эх/ тогтоосны бүртгэл **33**, Ургийн овог, эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр өөрчилсний бүртгэл **56**, Нас барсны бүртгэл **329** бүртгэл тус тус хийгдэж цахим мэдээллийн санд баталгаажсан байна.

Иргэний улсын бүртгэлийн 8 төрлийн бүртгэлд алдаатай, буруу, дутуу бүртгэгдсэнээс үүдсэн зөрчилтэй 105 иргэний бүртгэлийн ХААТР, ИУБ маягтыг архиваас татан авч цахимжуулан, Хяналтын улсын байцаагчийн 4865 дугаартай нэгдсэн дүгнэлтээр бүртгэлийн зөрчлийг арилгаж, нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл хөтлөн ажилласан.

Гэрлэлтийн бүртгэл нь мэдээллийн санд бүртгэлгүй 22 иргэний бүртгэлийг цахимжуулан нөхөн бүртгэж, 10 иргэний төрсний бүртгэлийг мэдээллийн санд оруулан зөрчлийг арилгасан.

Иргэний улсын бүртгэлийн мэдээллийн сангийн нэрийн санд гэрлэлтийн төлөв өөрчлөх 27 иргэний хүсэлтийг хүлээн авч иргэний улсын бүртгэлийн мэдээллийн санд шалган хяналтын улсын байцаагчийн нэгдсэн дүгнэлтээр төлөв өөрчилсөн.

Иргэний улсын бүртгэлийн /ИУБ/ маягтуудыг үсгийн дарааллаар галиглан УБЕГ-ын нэгдсэн архивт /А/ талыг, Б” талыг иргэний баримтын архивт жагсаалтын хамт хүргүүлэн баяжилт хийсэн байна.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар болон иргэний улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн зөвлөмж чиглэлийг тухайн цаг бүрт сумдын улсын бүртгэгч нарт мэдээлэл хүргүүлэн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Хоёр. Иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийн чиглэлээр:

2025 оны тайлант хугацаанд Бусад аймаг хотоос бүр мөсөн шилжин ирсэн **311** бүртгэл үүнээс насанд хүрсэн 192, хүүхэд /16-аас доош насны/ 119, Сум хооронд шилжин ирсэн **568** бүртгэл үүнээс насанд хүрсэн 315, хүүхэд /16-аас доош насны/ 253, Баг хооронд шилжин ирсэн **868** бүртгэл үүнээс насанд хүрсэн 429 хүүхэд /16-аас доош насны/ 439 иргэний бүртгэл хийгдэж цахим мэдээллийн санд баталгаажсан байна.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэгт заасны дагуу Иргэний улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн зөвлөмжийн дагуу нөхөн сонгууль зохион байгуулагдах Алаг-Эрдэнэ, Ханх, Цагаан-Үүр сумдын иргэний шилжилт хөдөлгөөний иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлд тогтмол хяналт тавин ажиллаж Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2025 оны 04 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А/71 тушаалын дагуу иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг түр зогсоон, бүртгэлд хяналт тавин ажиллаж байна.

2025 оны тайлант хугацаанд бүртгэгдсэн иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийн **936** ИУБ-22 маягтыг сум тус бүрээр үсгийн дарааллаар галиглан иргэний баримтын архивт хүлээлгэн өгсөн байна.

Гурав.Биеийн давхцахгүй өгөгдлийн бүртгэл буюу Иргэний үнэмлэх олголт:

Биеийн давхцахгүй өгөгдлийн бүртгэл буюу цахим үнэмлэх олголтын **3342** бүртгэл үүнээс шинэ 1206, хаяж үрэгдүүлсэн 863, гадаад улсад бүртгүүлсэн 1, хорин таван насны сунгалт хийлгэсэн 546, дөчин таван насны сунгалт 726 бүртгэл хийгдэж, 2479 иргэний цахим үнэмлэх хэвлэгдэн, иргэдэд олгогдсон байна.

Шинээр иргэний үнэмлэх авах насанд хүрсэн мөн 25 ба 45 насны сунгалт хийлгэх насанд хүрсэн боловч хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас өөрийн биеэр ирж биеийн давхцахгүй өгөгдөлийн бүртгэлд хамрагдах боломжгүй иргэдийг тухайн байгаа газарт нь очиж ИШБүртгэлд хамруулан бичиг баримтжуулах ажлыг зохион байгуулан ажиллаж 5 иргэнд хүрч үйлчилсэн байна.

УБЕГГазар, ИУБГазраас иргэний үнэмлэхийн бүртгэл, биеийн давхцахгүй өгөгдөл /ИУБ31/ бүртгэлтэй холбоотой зөвлөмж чиглэлийг цаг тухай бүрт сумдын улсын бүртгэгч нарт мэдээлэл хүргүүлэн ажиллаж байна.

2025 оны тайлант хугацаанд бүртгэл хөтөлсөн 2479 ИУБ-31 маягтын А талыг УБЕГ-ын улсын бүртгэлийн нэгдсэн архивт хүргүүлсэн бөгөөд Б талыг иргэний баримтын архивт хүлээлгэн өгч баяжилт хийгдсэн байна.

Дөрөв. Гадаадад зорчих эрхийн бүртгэлийн хүрээнд:

Үндэсний энгийн гадаад паспорт захиалах ажлын хүрээнд нийт **3230** иргэний гадаад паспортын захиалга авч, 2853 хүсэлтэд Е дугаар бичин 2853 хуудас сканнердаж мэдээллийн санд цахимжуулсан байна.

Хил орчмын нутаг дэвсгэрт хялбарчилсан журмаар зорчих үнэмлэх олгох буюу ОХУ-ын хавсралтын бүртгэл **266** бүртгэгдсэн байна.

Үндэсний энгийн гадаад паспортын бүртгэлийг Жаргалант, Их-Уул, Рэнчинлхүмбэ, Тариалан, Цагаан-Уул, Цагаан-Үүр, Цэцэрлэг, Чандмань-Өндөр, Шинэ-Идэр, Эрдэнэбулган зэрэг 10 сумын улсын бүртгэгч нар хөтлөн 692 иргэнд үндэсний энгийн гадаад паспортын үйлчилгээ үзүүлсэн байна.

Тав. Иргэний баримтын архивын ажлын хүрээнд:

Тайлант хугацаанд тус хэлтсийн иргэний баримтын архивын лавлагаа, улсын бүртгэлийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн "Нээлттэй" мэдээллийг иргэдэд 6836, хууль хяналтын байгууллага болон бусад байгууллагад 649, албан хэрэгцээнд 884 лавлагааг олгож, иргэний баримтын архивт иргэний улсын бүртгэлийн 5042 ИУБ маягтуудын баяжилт хийж хураасан бөгөөд үүнд Төрсний бүртгэл /ИУБ-11/ 824, Үрчилсний бүртгэл /ИУБ-12/ 19, Ургийн овог, эцэг /эх/-ийн нэр, нэр өөрчилсний бүртгэл /ИУБ-13/ 56, Эцэг тогтоосны бүртгэл /ИУБ-14/ 33, Гэрлэсний бүртгэл /ИУБ-15/ 173, Гэрлэлт дуусгавар болсны бүртгэл /ИУБ-16/ 57, Нас барсны бүртгэл /ИУБ-18/ 329, Биеийн давхцахгүй өгөгдөлийн бүртгэл /ИУБ-31/ 2479, шилжин ирсний бүртгэл /ИУБ-22/ 936, бусад аймаг хотод бүртгэл хийлгэсэн 136 иргэдийн хувийн хэргийг иргэний баримтын архивт баяжилт хийсэн байна.

Иргэний улсын бүртгэл хөтлөх журмын 22.5-д заасны дагуу иргэний улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр хууль тогтоомжид заасны дагуу бүрдүүлсэн баримт бичгийг 24 сумын улсын бүртгэгчээс татан авч хадгаламжийн нэгж, 2025 оны бүртгэлийн 308 дэвтэр болон бүрдүүлбэрийг хадгалалтын стандартын шаардлагын дагуу хүлээн авч архивт баяжилт хийсэн байна.

Иргэний бүртгэлийн мэдээллийн санд тухайн иргэний болон эцэг, эхийн мэдээлэл зөрсөн болон зөрчилтэй 52 иргэний ХААТР, ИУБ маягт холбогдох бүртгэлийн дэвтрийн хуулбарыг мөн тухайн бүртгэлтэй холбоотой дэвтэр шүүж зөрчил арилгуулахаар иргэний улсын бүртгэгчид хүлээлгэн өгч, зөрчлийг арилган буцаан авч архивт байршуулсан байна.

Архивын ерөнхий газрын даргын 2023.11.23 А/91 тушаал, "Архивын баримтын нэр төрөл, хадгалах хугацааны үлгэрчилсэн болон салбарын жагсаалт батлах тухай" Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн байгууллагын болон иргэний баримтын архив, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн архив, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн архивын хадгалах хугацаа нь дууссан баримтуудыг салбарын жагсаалтаар судалгаа гарган ББНШК-н хурлаар хэлэлцүүлэн, акт үйлдэн устгасан байна.

Хэлтсийн архивын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу 2025 оны 04 дүгээр сарын 16-ны өдөр Аймгийн архивын тасгийн мэргэжилтэн Э.Ариунаад хүсэлт хүсэлт тавьсны дагуу тус хэлтэст ажиллаж архивч нарт байгууллагын архив, төрөлжсөн архивын эх нотлох баримтын хадгалалт хамгаалалт, стандартыг хэрэгжүүлэх талаар заавар зөвлөмж авч ажилласан.

Иргэний улсын бүртгэлийн мэдээллийн санг цэгцлэх талаар чиглэл хүргүүлэх тухай 2025.04.09-ний өдрийн 9/4940 албан бичгээр ирсэн чиглэлийн дагуу "Ажлын төлөвлөгөө" гарган хэлтсийн даргаар батлуулан 950 иргэний хувийн хэргийн Б талыг цахимжуулсан байна.

Иргэний баримтын архивын хувийн хэргийн сан болон ИГБББ-ийн дэвтэрүүдийг сэлбэн засаж, хувийн хэргийн санд хадгалагдах иргэдийн хувийн хэргийг тус бүр дугтуйлж, зориулалтын хайрцагт бичилт хийж тавиурт галигийн дагуу байршуулан ажиллаж байна.

Зургаа. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын нөхөн сонгуулийн бэлтгэл ажлын хүрээнд:

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуульд заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн хэмжээнд нөхөн сонгууль зохион байгуулагдах Алаг-Эрдэнэ, Ханх, Цагаан-Үүр сумын сонгуулийн хэсэг байгуулах тухай сумын ИТХ-н тогтоолыг хуулийн хугацаанд хүлээн авч цахимжуулан, улсын бүртгэлийн мэдээллийн санд хэсгийн төв, санал авах байрыг шивж оруулан тогтоолын эх хувийг Иргэний улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлсэн.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын нөхөн сонгуулиар улсын бүртгэлийн байгууллагын хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу Хэсэг оноогдоогүй сонгогчид хэсэг оноох, илэрсэн зөрчил арилгах, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 6-д заасны дагуу “Түр хасав” төлөв оноосон сонгогчийн мэдээллийг шалгаж “түр хасав” төлөв сэргээх хүсэлтийг хүлээн авч шийдвэрлэн ажиллаж байна.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсэт заасны дагуу иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг түр зогсоохтой холбоотойгоор Иргэний улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн чиглэлийн хүрээнд иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлд тогтмол хяналт тавин ажиллаж Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2025 оны 04 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А/71 тушаалын дагуу иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг түр зогсоон, бүртгэлд хяналт тавин ажиллаж байна.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг холбогдох хууль, журмын хүрээнд нятлан шалгаж 2025 оны 05 дугаар сарын 26-ны өдөр хэвлэж, нөхөн сонгууль зохион байгуулах Алаг-Эрдэнэ, Ханх, Цагаан-Үүр сумын сонгуулийн хороонд хуулийн хугацаанд хүлээлгэн өгч ажилласан.

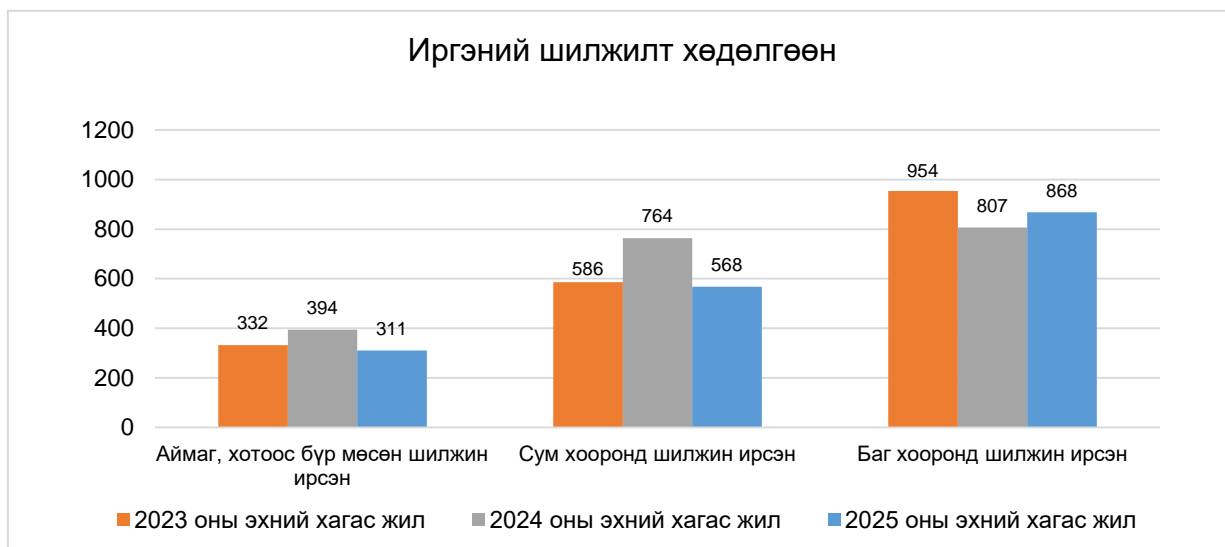
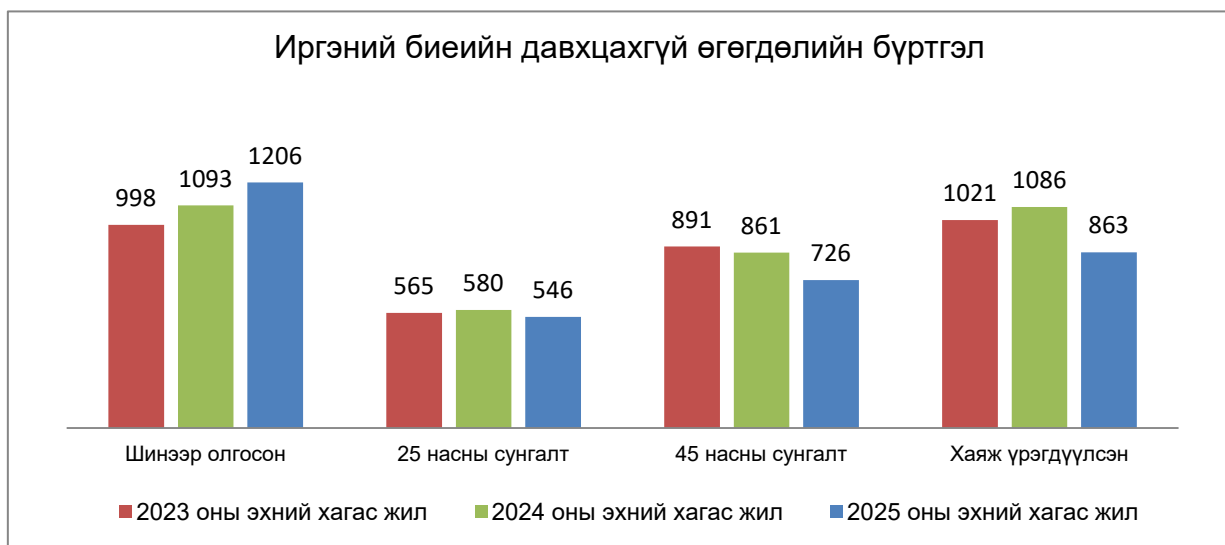
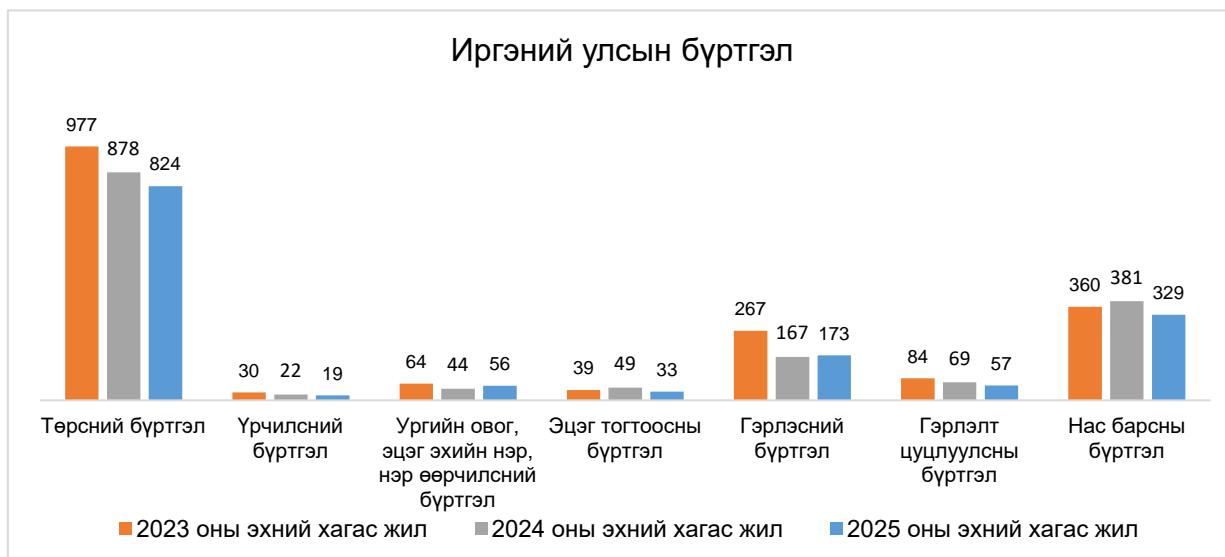
Долоо. Цахим гарын үсэг олгох ажлын хүрээнд:

Цахим гарын үсгийн тухай хууль, улсын бүртгэлийн байгууллагаас Монгол улсын 16 насанд хүрсэн иргэнд тоон гарын үсгийн гэрчилгээ олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох журмын хүрээнд аймгийн Хөвсгөл аймгийн Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийн албан хаагч болон иргэдэд бүхий 31 иргэнд, Хөвсгөл аймгийн Хуульчдын “Про боно” өдөрлөгт 36 иргэнд тоон гарын үсэг олгох ажлыг зохион байгуулан ажилласан байна.

Хөвсгөл аймгийн 23 сум 1 тосгоны улсын бүртгэгч нар тухайн сумынхаа ЗДТГазартай хамтран нийт төрийн албан хаагчид болон иргэдэд цахим гарын үсгийн тухай хуулийн мэдээлэл өгөх тоон үсэг олгох ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулан ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд Аймгийн хэмжээнд **4596** иргэнд тоон гарын үсэг олгон ажилласан байна.

Найм. Иргэний улсын бүртгэлийг графикаар харуулбал:

4. ЭД ХӨРӨНГӨ, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Тус хэлтсийн хуулийн этгээд, эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн тасаг нь тайлант хугацаанд Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл хөтлөх журам, Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хууль, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Хуулийн этгээдийн бүртгэлтэй холбоотой хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл хөтлөх журам, Хуулийн этгээдийн нэр олгох, баталгаажуулах журам, Иргэн, хуулийн этгээдийн тамга тэмдэг баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, лавлагаа олгох журам болон бусад холбогдох хууль, журам, Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль, Иргэний хууль, Нотариатын тухай хууль, Хоршооны тухай хууль, Компаний тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомж, Улсын бүртгэлийн үйлчилгээний хөлсний хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай Монгол улсын засгийн газрын 2020.12.23-ны өдрийн 230 дугаар тогтоол, УБЕГ-аас ирүүлсэн чиглэл, журмын хүрээнд эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэл болон хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай чирэгдэлгүй хүргэн ажиллалаа. 2025 оны тайлант хугацаанд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн нийт **5297** мэдүүлэг хүлээн авч, холбогдох бүртгэлийг хөтлөн ажилласан ба хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр **804** материал хүлээн авч бүртгэл хөтөлсөн байна.

Тайлант хугацаанд Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн 6 чиглэл, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн 5 чиглэл зөвлөмжийг улсын бүртгэгч нарт тухай бүр танилцуулан үйл ажиллагаандаа мөрдөн ажиллаж байна.

Шинээр батлагдан гарсан хууль, тогтоомж болон цаг үеийн үйл ажиллагаатай холбогдуулан Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн чиглэл, дүрэм журмуудыг уншиж судлан хэрэгжилтийг ханган холбогдох ажлуудыг зохион байгуулан ажиллалаа.

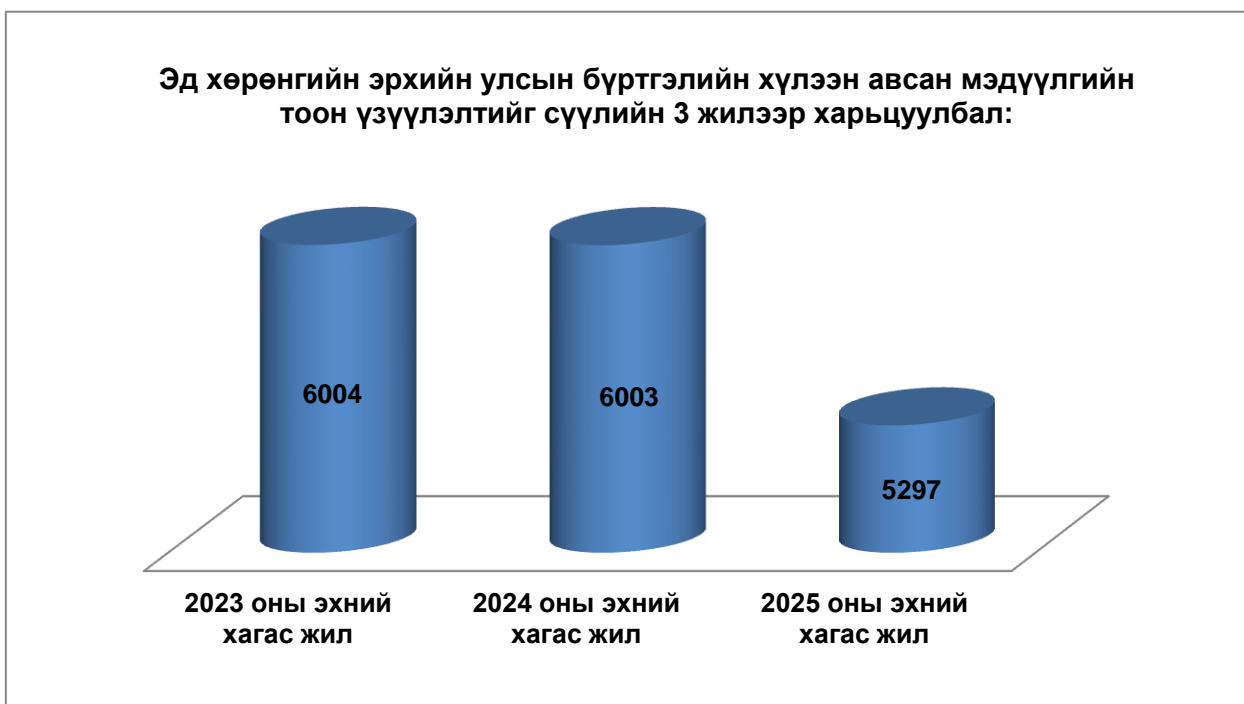
НЭГ. ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

Иргэдээс “Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль”-ийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.7-д заасан шалтгаанаар хувийн хэрэг хаалгахаар ирүүлсэн хүсэлт холбогдох баримт бичиг, мэдүүлгийг үндэслэн үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 21, газар өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн 6 хувийн хэрэг бүртгэлийг Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2023 оны 8 дугаар сарын А/1614 дугаар тушаалыг үндэслэн хаасан байна. Мөн иргэн хуулийн этгээдээс үрэгдүүлсэн гэрчилгээг дахин авах тухай өргөдөл хүсэлт, нотлох баримтыг үндэслэн хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр хүчингүйд тооцуулж үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 19, газар өмчлөх эрхийн 19 гэрчилгээг дахин олгож ажиллалаа.

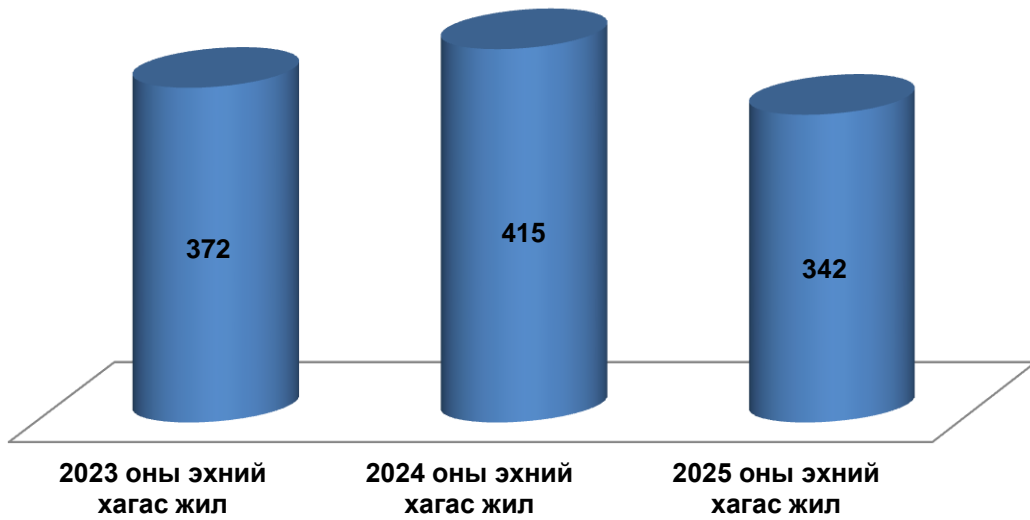
Тайлант хугацаанд бүртгэсэн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийг төрөл тус бүрээр ангилан авч үзвэл:

1.1 Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийг анх удаа бүртгэх:

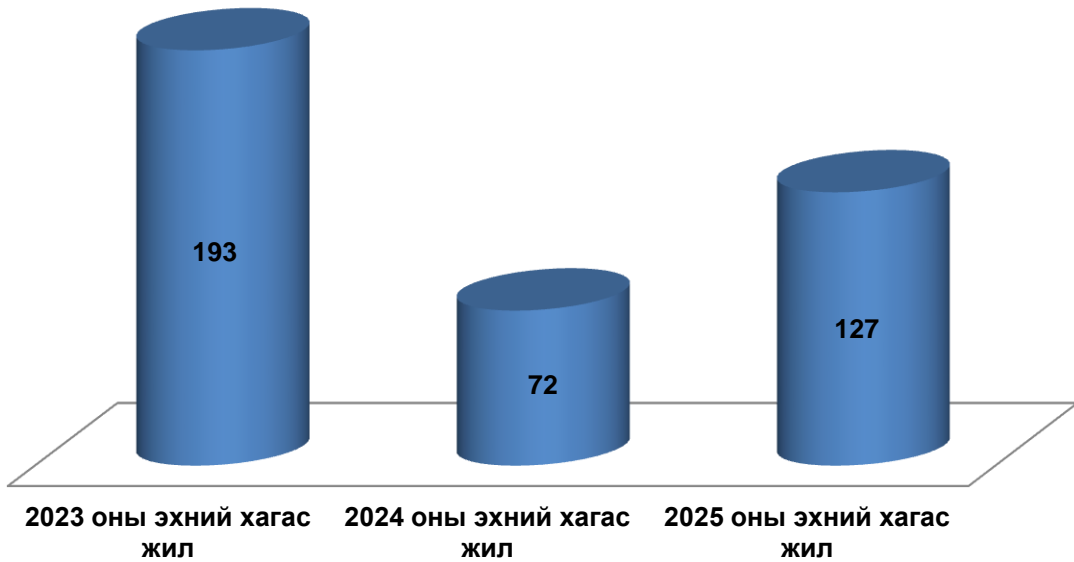
Тайлант хугацаанд газар өмчлөх эрх болон газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн анхны бүртгэлийн үйчилгээг иргэдэд хуулийн хугацаанд түргэн шуурхай үзүүлж газар өмчлөх эрхийн бүртгэл нийт **127**, газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн анхны бүртгэл **342** бүртгэж, нийт **469** хувийн хэрэг шинээр үүсгэн архивт байрлуулсан байна.

Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийг анх удаа бүртгэх бүртгэлийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

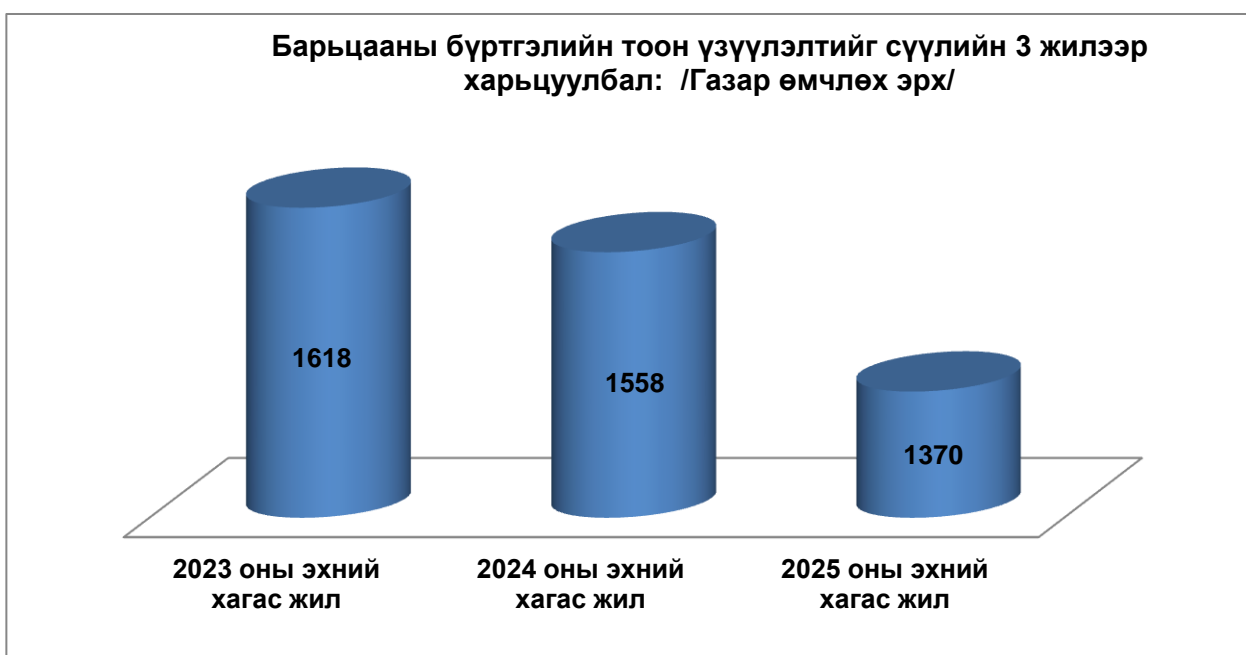
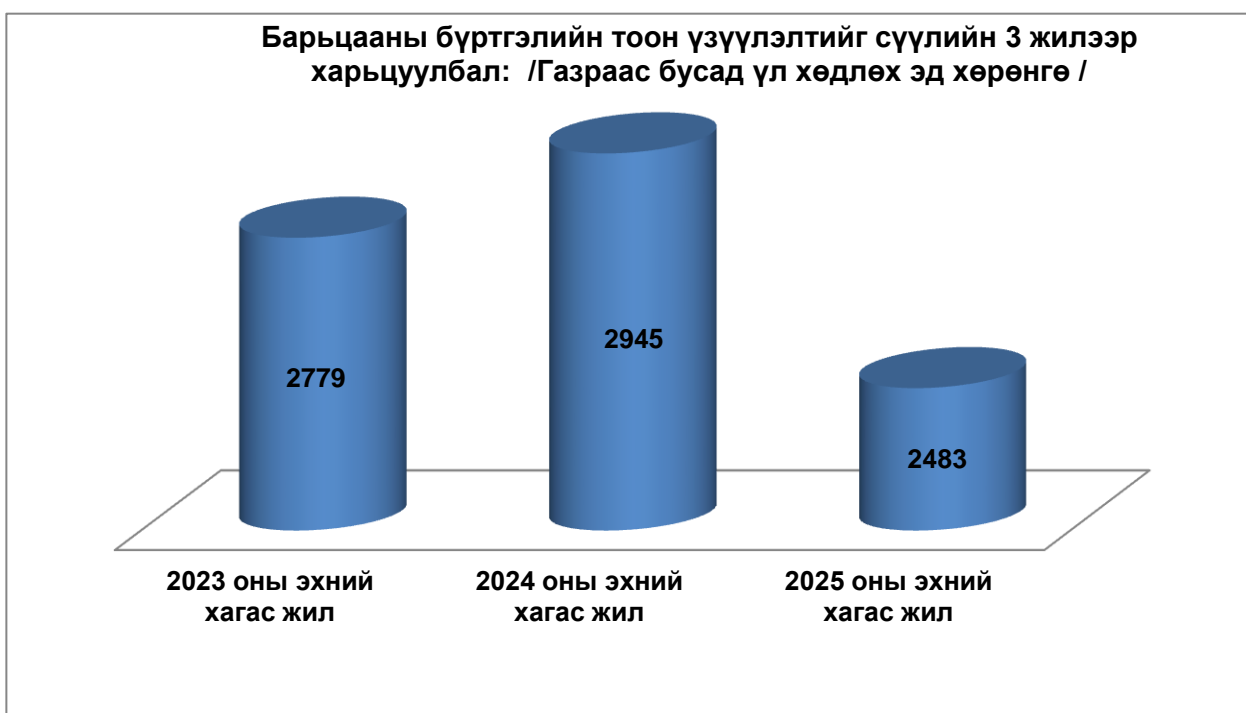
Газар өмчлөх эрхийг анх удаа бүртгэх бүртгэлийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

1.2. Барьцааны бүртгэл /ипотек/:

Тайлант хугацаанд үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн барьцааны бүртгэлийн **2483** мэдүүлэг хүлээн авч бүртгэсэн ба үүнээс барьцаалбартай барьцааны гэрээ **784**, барьцаалбаргүй барьцааны гэрээ **581**, барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах **22**, барьцааны гэрээ дуусгавар болгох **1096** тус тус хүлээн авч бүртгэсэн.

Мөн газар өмчлөх эрхийн барьцааны бүртгэлийн **1370** мэдүүлэг хүлээн авсан ба үүнээс барьцаалбаргүй барьцааны гэрээ **746**, барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах **13**, барьцааны гэрээ дуусгавар болгох **611**-г тус тус хүлээн авч бүртгэсэн байна.

1.3. Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрх болон түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн шилжилтийг бүртгэх:

Тайлант хугацаанд үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн гэрээний бүртгэл **348**, газар өмчлөх эрхийн гэрээний бүртгэл **263** нийт **611** мэдүүлэг хүлээн авч бүртгэл хөтөлсөн байна. Үүнээс бэлэглэлийн гэрээгээр **61**, ХХАГ-ээр **382**, өв залгамжлалаар өмчлөгч өөрчлөгдөх **95**, хамтран өмчлөгч өөрчлөгдөх бүртгэлээр **68**, өмчлөгчийн үүсгэн байгуулсан ХЭ-ээс иргэнд, иргэн үүсгэн байгуулсан ХЭ-ийн өмчлөлд өмчлөх эрх шилжих **2**, арилжааны гэрээгээр **2**, шүүхийн шийдвэрээр өмчлөгч өөрчлөгдөх **1** бүртгэл тус тус бүртгэсэн байна.

1.4. Эрхийн улсын бүртгэлд нэмэлт өөрчлөлт оруулах:

Тайлант хугацаанд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн нэмэлт өөрчлөлт оруулах **327** мэдүүлэг хүлээн авч холбогдох өөрчлөлтийг бүртгэсэн байна. Үүнээс үрэгдүүлсэн гэрчилгээ шинээр олгох **38**, гэмтээсэн гэрчилгээ шинээр олгох **4**, эд хөрөнгийн хэмжээ өөрчлөгдөх **132**, эд хөрөнгийн зориулалт өөрчлөгдөх **7**, эд хөрөнгийн хаяг өөрчлөгдөх **137**, газрын нэгж талбарын дугаар өөрчлөгдөх **2**, өмчлөгчийн овог, нэр, регистр өөрчлөгдөх **7** бүртгэл тус тус бүртгэж, холбогдох материалыг архивт хүлээлгэн өгч ажиллалаа.

1.5. Лавлагаа хуулбар олголт:

Тайлант хугацаанд газар өмчлөх эрх болон газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн нийт **287** лавлагаа, **3** хуулбар олгосон байна.

1.6. Бусад бүртгэл:

2025 оны тайлант хугацаанд урьчилсан тэмдэглэл хийх бүртгэл 1, урьчилсан тэмдэглэл хүчингүй болгох бүртгэл 3, түрээсийн гэрээ 4, бусад гэрээнд өөрчлөлт оруулах бүртгэл 1-г тус тус бүртгэсэн байна. Мөн Монголын Ипотекийн корпораци ОССК /МИК/-аас цахимаар илгээсэн барьцааны гэрээ дуусгавар болгох бүртгэлийн 9 мэдүүлэг хүлээн авч 9 барьцааны гэрээ дуусгавар болгох бүртгэлийг бүртгэсэн байна.

ХОЁР. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

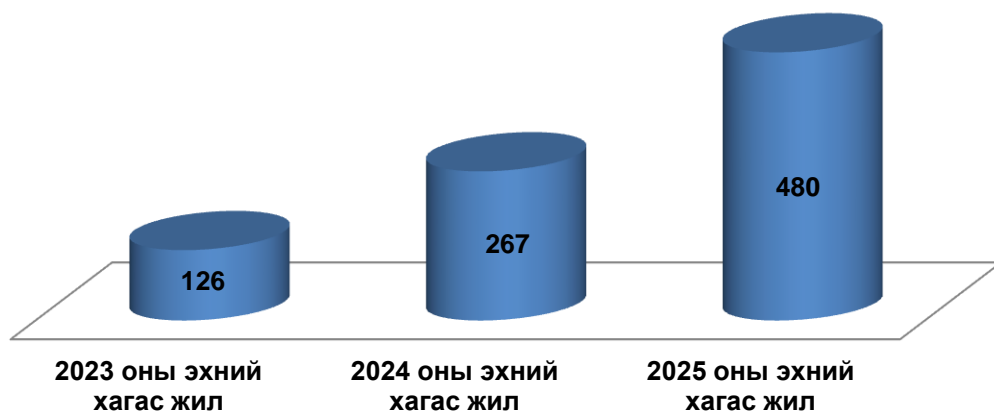
2.1. Хуулийн этгээд шинээр үүсгэн байгуулах бүртгэл:

2025 оны тайлант хугацаанд шинээр үүсгэн байгуулах хуулийн этгээдийн **480** материалыг хүлээн авч улсын бүртгэлд бүртгэн, хувийн хэрэг нээн архивт хүлээлгэн өгч ажиллалаа. Шинээр хуулийн этгээдийн нэрийн баталгаажуулалтын **680** хүсэлт шийдвэрлэсэн байна

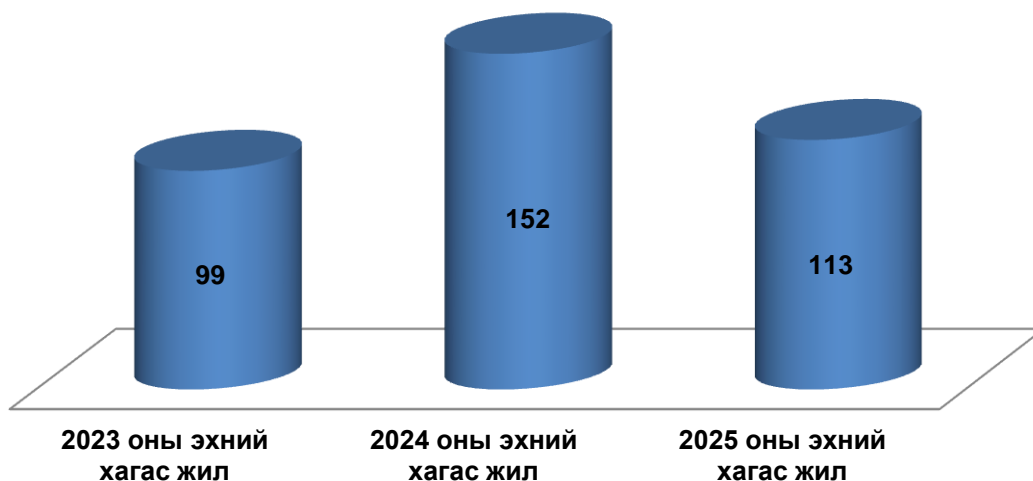
Шинээр байгуулагдсан хуулийн этгээдийг төрлөөр нь ангилбал:

- Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани -**113**,
- Хоршоо -**331**,
- Төрийн бус байгууллага /НҮТББ/ -**18**
- Төрийн бус байгууллага /ГҮТББ/ -**9**
- Сан-**3**
- Үйлдвэрчний эвлэлийн хороо- **5**
- Төрийн байгууллага албан газар - **1**-ыг газрыг тус тус бүртгэж хувийн хэрэг үүсгэж цахимжуулан архивт хүлээлгэн өгсөн байна.

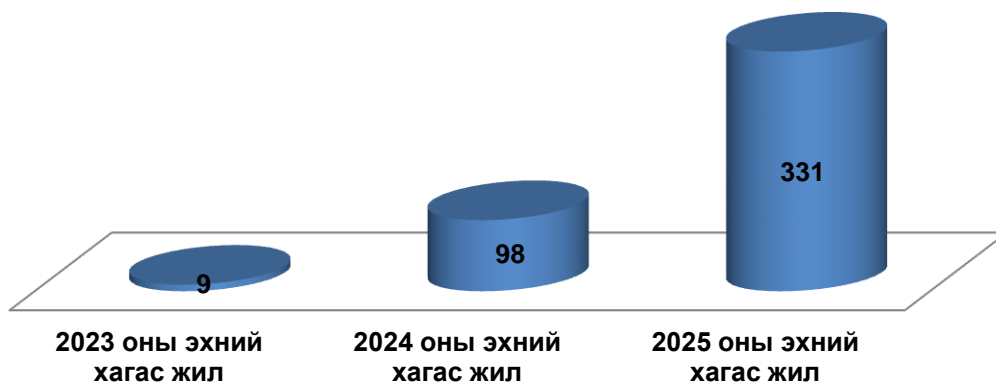
Хуулийн этгээд шинээр үүсгэн байгуулах бүртгэлийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Шинээр үүсгэн байгуулсан Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн бүртгэлийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Шинээр үүсгэн байгуулсан Хоршооны бүртгэлийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Мөн e.business.mn-ээр нийт 2111 нэрийн баталгаажилтын хүсэлт, болон 3 хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн бүртгэл хийлгэх хүсэлт, 1 мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийн бүртгэл, 6 цахим гэрчилгээ авах хүсэлтийг шийдвэрлэсэн байна.

2.2 Хуулийн этгээдийн мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийн бүртгэл:

Тайлант хугацаанд хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийн бүртгэл **296** хүлээн авч холбогдох бүртгэлийг хөтлөн, хувийн хэрэгт баяжилт хийсэн байна. Үүнээс:

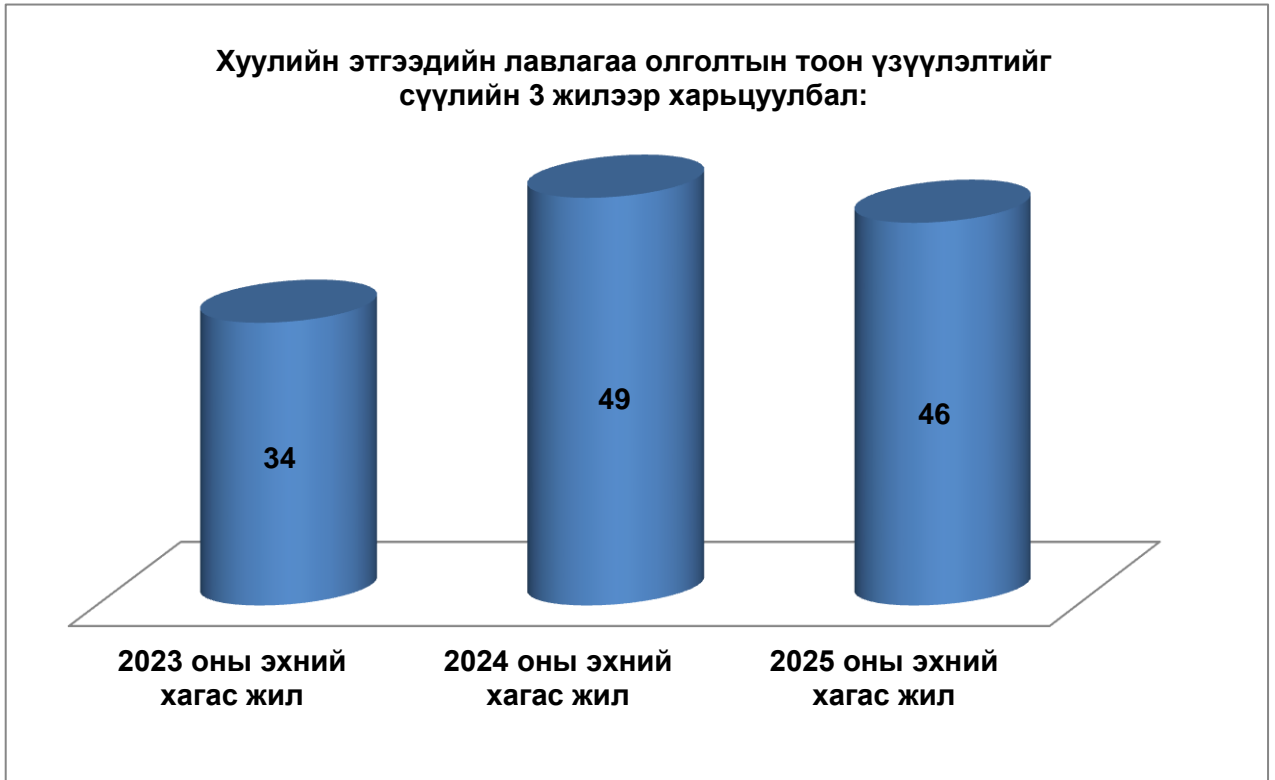
- Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн гэрчилгээгээ гээгдүүлсэн буюу гэмтээсэн бусад шалтгаанаар **34**,
- Хуулийн этгээдийн эрх шилжүүлэх болон худалдах, худалдан авах гэрэ, бэлэглэх гэрээ, өв залгамжлагчаар үүсгэн байгуулагч, хувьцаа эзэмшигч өөрчлөгдсөн, хаяг, эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл дүрмийн сан, гишүүн нэмэх хасах бусад шалтгаанаар бүртгэлийн мэдээлэлдээ өөрчлөлт оруулсан **254**
- Татан буугдсан **8** хуулийн этгээдийн холбогдох материалыг хүлээн авч бүртгэн хувийн хэрэгт баяжилт хийн цахимжуулан архивт хуулийн хугацаанд хүлээлгэн өглөө.

2.3 Хуулийн этгээдийн лавлагаа, хуулбар:

Тайлант хугацаанд хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр **46** лавлагаа, **34** хуулбар олгосон байна.

2.4 Иргэн хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэг баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих:

Иргэн хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэг баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, лавлагаа олгох журмын дагуу **480** хуулийн этгээдэд тэмдэг, баталгааны тэмдгийн хяналтын дугаарыг олгож 2025 оны тайлант хугацаанд татан буугдсан, хэлбэр ашиглалтын шаардлага хангахгүй болон бусад шалтгаанаар хураагдсан **28** ширхэг хуулийн этгээдийн тамга тэмдэг, баталгааны тэмдгийг хадгалалт хамгаалалтын шаардлага хангасан сейф шүүгэнд хадгалж хуулийн хугацаанд нь устгах ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.

ГУРАВ. АРХИВЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР:

Архивын баримтын хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй байдалд байнгын хяналт тавин ажиллаж, 2025 оны архивын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэлтсийн даргаар батлуулан, төлөвлөгөөнд тусгагдсан үйл ажиллагааны биелэлтийг ханган ажиллаж, хагас жилийн хэрэгжилтийн тайланг гаргасан.

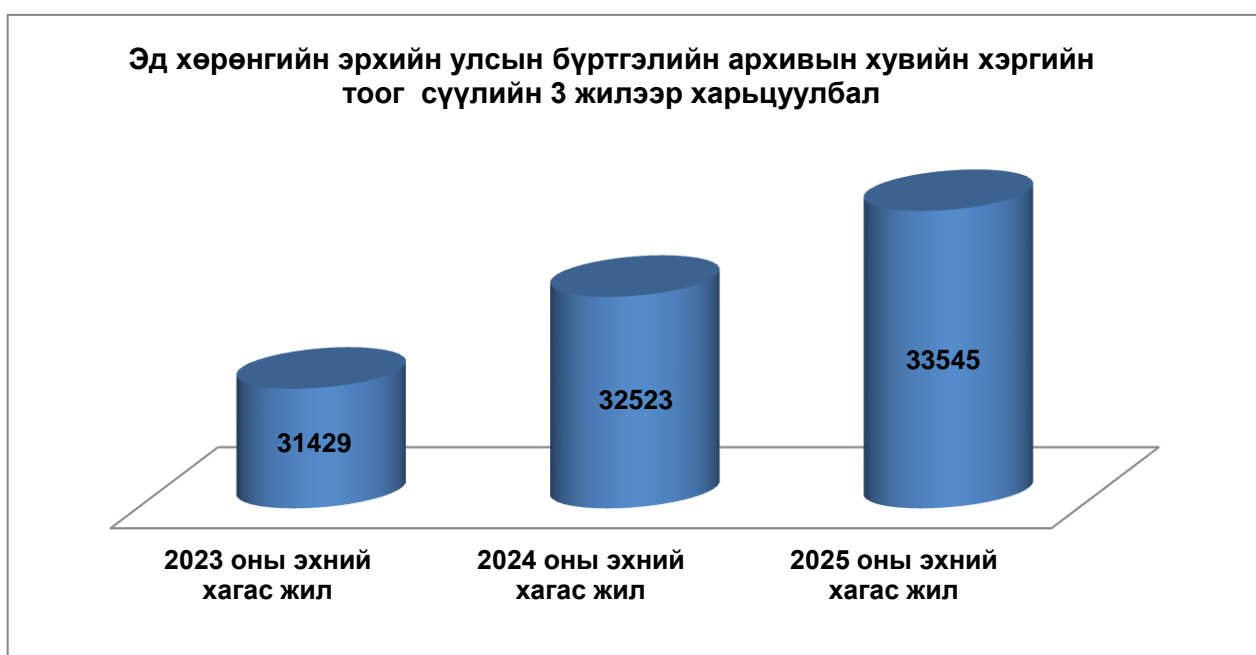
Тайлант хугацаанд хэлтсийн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн архивт газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн 19980, газар өмчлөх эрхийн 16565, нийт 33545 хувийн хадгалагдаж байна. Үүнээс 2025 оны тайлант хугацаанд шинээр 469 хувийн хэрэг нээж эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн архивт хүлээн авч байрлуулсан ба 5297 хувийн хэрэгт баяжилт хийсэн.

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн архивт 2025 оны тайлант хугацаанд цахим санд бүртгэлтэй 4277, татан буугдсан 340, шинэчилсэн бүртгэлд хамрагдаагүй 135, хасагдсан 89 хувийн хэрэг байршиж байна. Мөн 480 шинэ хувийн хэрэг нээж хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн архивт байрлуулсан ба 296 хувийн хэрэгт баяжилт, тэмдэглэгээг хийж архивт буцаан байрлуулсан.

Тайлант хугацаанд Хяналтын улсын байцаагчид эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 617 хувийн хэрэг, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн 123 хувийн хэргийг тус тус татаж шалгуулан хувийн хэргийг буцаан байрлуулсан.

2025 оны 1,2 дугаар улиралд олгосон Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн болон хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн лавлагааны мэдүүлэг нотлох баримтыг 250 нэгжээр баримт үүсгэн үдэн архивын санд байршуулсан байна.

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн болон хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн архивын хадгалах хугацаа нь дууссан баримтуудын судалгаа гаргаж ББНШК-ын хурлаар хэлэлцүүлэн устгах саналыг УБЕГ-ын Нэгдсэн архивын газарт хүргүүлэн ажиллалаа.

ДӨРӨВ. МЭДЭЭ ТАЙЛАН, ХУГАЦААТАЙ АЛБАН БИЧГИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ:

Тайлант хугацаанд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл болон хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тоон мэдээг хөдөлмөрийн дотоод журамд заасны дагуу сар бүрийн 25-ны өдрөөр тасалбар болгон эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газар, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн газарт тус тус хүргүүлж ажиллалаа. Улсын бүртгэгч нар гэрчилгээ болон үнэт цаасны зарцуулалтын тайланг сар бүр гаргаж хэлтсийн ахлах нягтлан бодогчоор хянуулж тооцоо нийлэн ажиллаж байна.

Хөвсгөл аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, Прокурорын газар, Сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүх, Хөвсгөл аймаг дахь Цагдаагийн газраас ирүүлсэн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлтэй холбоотой **89**, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн **19** албан бичгийн хариу лавлагаа мэдээллийг хугацаанд хүргүүлсэн. Мөн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газраас ирүүлсэн албан бичиг тогтоол шийдвэрийн дагуу **56** эрхийн улсын бүртгэлд тусгай тэмдэглэл хийж, **50** эрхийн улсын бүртгэлийн тусгай тэмдэглэлийг хүчингүй болгосон байна. Хуулийн этгээдийн бүртгэлд Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газраас ирүүлсэн тогтоолоор хориг тавьсан **1** бүртгэлийг хийж хариу хүргүүлсэн байна. Мөн ҮЦСК-ийн хүсэлтийн дагуу **7** эрхийн улсын бүртгэлийн тусгай тэмдэглэлийг хүчингүй болгож бүртгэлээ.

ТАВ. ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨЛБӨРИЙН ТАЛААР:

Тайлант хугацаанд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 3379 хувийн хэрэгт үйлчилгээ орсон бөгөөд тус үйлчилгээгээр 42 843 213 /дөчин хоёр сая найман зуун дөчин гурван мянга хоёр зуун арван гурван/ төгрөгийн мөнгөн орлогыг төвлөрүүлсэн ба үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхээ худалдан борлуулсны 2 хувь 172 024 167 /нэг зуун далан хоёр сая хорин дөрвөн мянга нэг зуун жаран долоон/ төгрөгийг, үл хөдлөх эд хөрөнгө анх удаа бүртгүүлсний тэмдэгтийн хураамжинд 21 225 335 /хорин нэгэн сая хоёр зуун хорин таван мянга гурван зуун гучин таван/ төгрөгийг тус тус татварын орлогод төвлөрүүлсэн байна.

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр тамга, тэмдгийн хяналтын дугаар болон нэрийн баталгаажуулалт, дахин гэрчилгээ, лавлагаа, хуулбарын үйлчилгээний хураамж 9 896 000 /есэн сая найман зуун ерэн зургаан мянган/ төгрөгийн мөнгөн орлогыг үйлчилгээний орлогод төвлөрүүлсэн ба тэмдэгтийн хураамжийн 21 120 000 /хорин нэгэн сая нэг зуун хорин мянган/ төгрөгийг татварын орлогод төвлөрүүлсэн байна.

Тус хэлтэс нь “Гэрэгэ” пос машин, “Киоск” машинаар тус тус үйлчилгээний хураамжийг авч иргэдэд төрийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй хүргэж байна.

5. ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөвсгөл аймгийн улсын бүртгэлийн хэлтсийн хяналтын улсын байцаагч нь улсын бүртгэлийн алдаа, зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх, улсын бүртгэлийн байгууллагын ажилтны үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийн биелэлтэнд хяналт тавин ажиллахаас гадна алдаа зөрчлийг илрүүлэх, түүнийг таслан зогсоох, арилгуулах, улсын бүртгэлийн байгууллагын ажилтаны зөрчигдсөн эрх, ажил хэргийн нэр хүндийг сэргээх, улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангуулах зорилгоор улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийн ажиллаж байна.

Нэг. Бодлого зорилтыг хангах чиглэлээр:

Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хууль, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хууль болон бусад хууль, эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан захиргааны хэм хэмжээний актад заасны дагуу улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, шалгалт хийж ажиллаж байна.

Улсын бүртгэлийн алдаа, зөрчлийг илрүүлэх, түүнийг таслан зогсоох, арилгуулах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангуулах зорилгоор улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын хяналт шалгалтын асуудал хариуцсан нэгжийн хяналтын оператор өөрийн чиг үүрэгт хамаарах улсын бүртгэлийн мэдээллийн сан, архивын эх нотлох баримт бичигт тулгалт хийх замаар алдаа, зөрчлийг илрүүлж ажиллаж байна.

Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийхэд улсын алхах бүртгэгч, улсын бүртгэгч, улсын бүртгэлийн байгууллагын бусад ажилтан холбогдох эх нотлох баримт бичиг, жагсаалтыг гаргаж өгөх, хяналт шалгалтын үйл ажиллагаанд ач холбогдол бүхий программ хангамж, техник, технологийн асуудлыг шийдвэрлэх, шаардлагатай тохиолдолд тухайн бүртгэлийн талаар нэмэлт мэдээлэл, тайлбар өгөх зэргээр хамтран ажиллалаа.

Ажлын байрны тодорхойлолтод заасан чиг үүрэгт хамаарах улсын бүртгэлийн мэдээллийн сан, архивын эх нотлох баримт бичигт тулгалт хийж, илрүүлсэн алдаа, зөрчлийн талаарх мэдээг сар бүр гарган, хяналт шалгалтын асуудал хариуцсан нэгжид хүргүүлж байна.

2025 оны хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөө болон ажлын байрны тодорхойлолтонд заагдсан Улсын бүртгэл, түүнтэй холбоотой бусад үйл ажиллагаанд зөрчил гарахаас урьдчилан сэргийлэх, зөрчлийг илрүүлэх, таслан зогсоох, илэрсэн зөрчлийг арилгуулах, улсын бүртгэлийн ажилтны үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийн биелэлтэнд хяналт тавих чиг үүргийн дагуу **1255** бүртгэлд хяналт тавьж ажиллалаа. Үүнээс:

Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр-540, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр-500, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр-95, Улсын бүртгэлийн архивын чиглэлээр-120 тус тус шалгаж ажиллалаа.

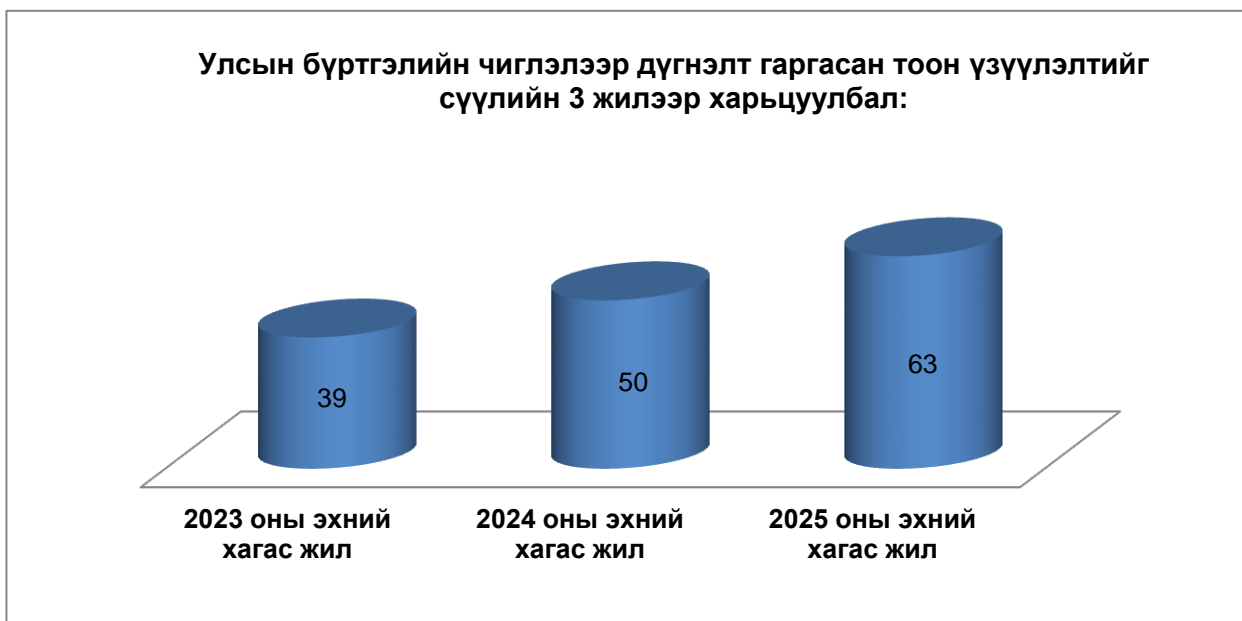
Тайлант хугацаанд иргэдээс өргөдөл, санал, гомдлын мөрөөр хийсэн шалгалтаар: Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр-19, Эд хөрөнгийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр-39, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр-5, Улсын бүртгэлийн архивын чиглэлээр-0 тус тус зөрчил үүссэн бөгөөд нийт 63 дүгнэлт гарсан байна.

Зөрчлийн хуулиар 92 иргэн, хуулийн этгээдэд торгууль оногдуулсан бөгөөд Төрийн сангийн торгууль, хүү төвлөрүүлэх дансанд 1 840 000 /нэг сая найман зуун дөчин мянган/ төгрөгийн орлого төвлөрүүлсэн байна.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2024 оны 1/655 дугаар үүрэг чиглэлийн дагуу мөн Улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавих, Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх журмын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах талаар хяналтын улсын байцаагчийн эрх бүхий албан тушаалтнууд иргэний, хуулийн этгээдийн, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд хөтлөх үйл ажиллагаанд холбогдуулан хяналтын улсын байцаагч нар өөрийн харъяалах нэгжид бүртгэгдсэн 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс 2025 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдрийг хүртэлх бүртгэлийг шалгаж ажиллалаа.

Энэхүү шалгалтыг Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан хяналтын үйл ажиллагаа болон Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын үүрэг, чиглэлд заасан ажлыг хэрэгжүүлэх, улсын бүртгэлийг цахим хэлбэрээр хянаж, бүртгэл үнэн зөв байх зарчимд нийцүүлж ажиллалаа.

Хууль, журам, албан тушаалын тодорхойлолтод заасан улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийг биелүүлэх, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, бүртгэлийн зөрчлийг гаргахгүй байх талаар нийт бүртгэгч нарт болон албан хаагчдад үүрэг даалгавар өгч ажиллалаа.

Хоёр. Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр

Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр иргэдээс ирсэн өргөдөл, гомдол болон иргэний улсын бүртгэгчээс ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу 19 дүгнэлт гаргаж Иргэний улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлж зөрчил арилгуулсан байна.

Дүгнэлтийн төрлөөр авч үзвэл:

- Нэмэлт өөрчлөлтөөр-4
- Регистрийн дугаар өөрчилж, дахин, шинээр олгох-7
- Бүртгэл хүчингүй болгох-8

Гурав. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх журмын дагуу байцаагчийн хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан болон өдөр тутмын түүвэрчилсэн хяналтаар эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналтыг тавьж ажиллалаа.

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр өдөр тутмын болон түүвэрчилсэн, төлөвлөгөөт, улсын ахлах бүртгэгчээс ирүүлсэн өргөдөл зэрэг **500** бүртгэлд хяналт шалгалт тавьж ажиллалаа.

Хяналтын улсын байцаагчийн нийт 39 дүгнэлт гаргасан бөгөөд үүнээс:

- Эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээг хүчингүй болгох - 36
- Бүртгэлд өөрчлөлт оруулах тухай – 2
- Бүртгэл хүчингүй болгох - 1

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн архивын үйл ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд эрхлэн хөтөлж байгаа эсэх, түүний хадгалалт хамгаалалт, найдвартай байдлыг ханган ажиллаж байгаа эсэхэд байнгын хяналт тавин ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр 500 бүртгэлийг мэдээллийн санд эх нотлох баримт үнэн зөв эсэх, бичиг баримт бүрэн цахимжсаныг тулгаж шалгасан байна.

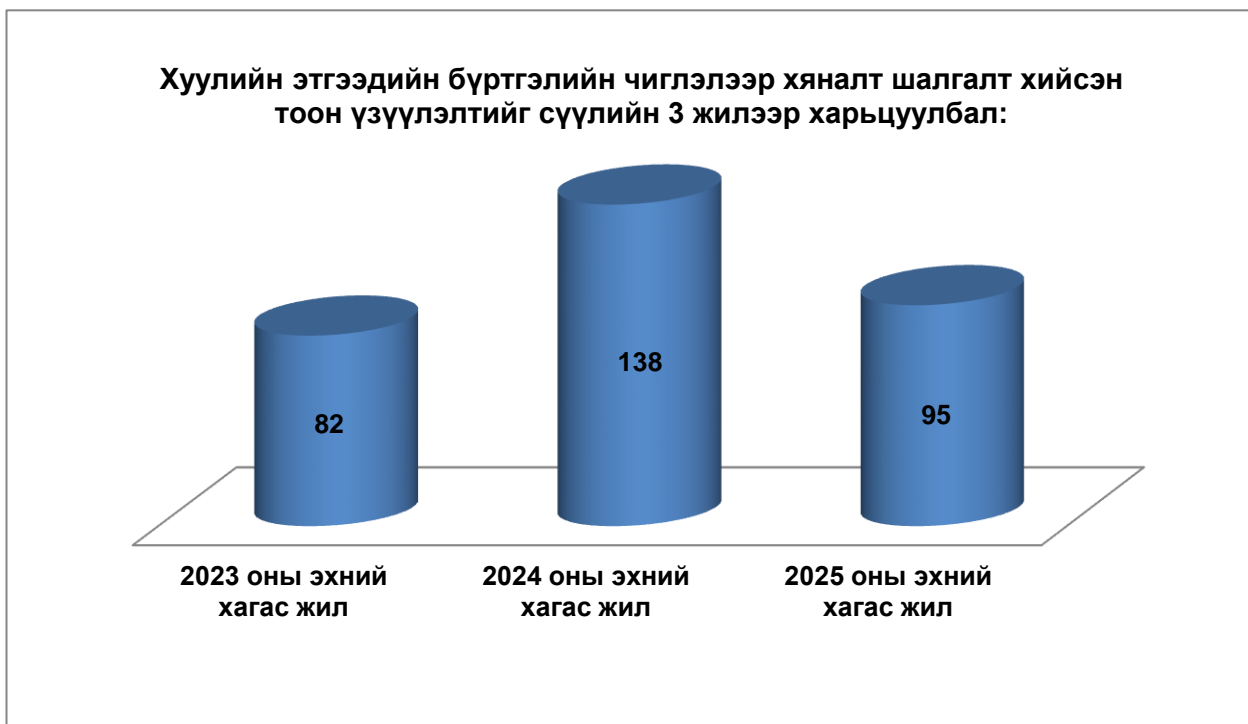
Дөрөв. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх журмын дагуу байцаагчийн хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан болон өдөр тутмын түүвэрчилсэн хяналтаар **95** бүртгэлийг мэдээллийн санд эх нотлох баримт бичиг бүрэн үнэн зөв цахимжсаныг тулгаж шалгасан байна.

Хяналтын улсын байцаагчийн нийт 5 дүгнэлт гарсан бөгөөд үүнээс:

- Тамга, тэмдгийн хяналтын дугаарыг хүчингүй болгох - 2
- Бүртгэлд нэмэлт өөрчлөлт оруулах - 3

Хуулийн этгээдийн архивын үйл ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд эрхлэн хөтөлж байгаа эсэх, түүний хадгалалт хамгаалалт, найдвартай байдлыг ханган ажиллаж байгаа эсэхэд байнгын хяналт тавин ажиллаж байна.

Тав. Архивын чиглэлээр:

Ажлын байрны тодорхойлолтод заасан чиг үүрэгт хамаарах улсын бүртгэлийн мэдээллийн сан, архивын баримтын хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй байдалд байнгын хяналт тавин ажиллаж байна.

Улсын бүртгэлийн архивын чиглэлээр 120 бүртгэлд хяналт тавьж ажиллалаа.

Архивын ерөнхий газрын даргын 2023.11.23 А/91 тоот тушаалаар “Архивын баримтын нэр төрөл, хадгалах хугацааны үлгэрчилсэн болон салбарын жагсаалт батлах тухай” Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Архив албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн байгууллагын болон иргэний баримтын архив, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн архивын хадгалах хугацаа нь дууссан баримтуудыг салбарын жагсаалтаар судалгаа гаргаж БНШК-ын хурлаар хэлэлцүүлэн акт үйлдэн, устгасан байна.

Зургаа. Захиргааны хэргийн шүүхэд маргаантай байгаа асуудлаар:

Иргэн Л.Ганбатаас Хөвсгөл аймгийн улсын бүртгэлийн хэлтэст холбогдуулан “Хөвсгөл гурил тэжээл” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирлаар томилсон 2009 оны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн тогтоолыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх тухай” нэхэмжлэлийн шаардлага гаргасныг Хөвсгөл аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх хүлээн авч, захиргааны хэрэг үүсгэн хэлэлцэх явцад “Улсын бүртгэгч Н.Азжаргалын “Хөвсгөл гурил тэжээл” ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдийн өөрчлөлтийг бүртгэсэн 2023 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдрийн бүртгэлийг хүчингүй болгох” гэж мөн “Өөрийн эзэмшиж буй Хөвсгөл гурил тэжээл” ХХК-ийн 15 хувийг 25 хувь болгон нэмэгдүүлэх” нэхэмжлэлийн шаардлагыг тус тус нэмэгдүүлсэнг захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх хуралдаанаар нэхэмжлэлийг бүхэлд нь хэрэгсэхгүй болгосон бөгөөд 2025 оны 05 дугаар сарын 13-нд ЗХДЗШШүүхээс анхан шатны шүүхийн шийдвэрийг хэвээр үлдээсэн шийдвэр гарсан.

Хөвсгөл аймгийн Улаан-Уул сумын иргэн О.Цэрмаагийн “Охин Бат-Амгалангийн Тэмүүнзаяагийн овог эцгийн нэрийг өөрчилж Буддовчингийн Тэмүүнзаяа болгон өөрчлөхийг Улсын бүртгэлийн хэлтэс даалгасан шийдвэр гаргуулах тухай” нэхэмжлэлтэй Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн 2025 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдрийн шийдвэрээр нэхэмжлэлийн шаардлагыг бүхэлд нь хэрэгсэхгүй болгож шийдвэрлэсэн.

“Шидэт гал” ХХК-ийн өмчлөлийн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн Ү-1723009130 дугаартай Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сум 8-р баг, 49 тоот байрны 1, 3, 4, 5, 8, 11, 12, 13, 16, 21, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 35 тоот орон сууцанд болон 30 авто зогсоолд тус тус урьдчилан тэмдэглэгээ хийсэн бүртгэлийг хүчингүй болгуулах” нэхэмжлэлтэй хэрэгт Хөвсгөл аймгийн ЗХАШШүүхээс нэхэмжлэлийг хүлээн авахаас татгалзаж, хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон боловч ЗХДЗШШүүхээс анхан шатны шүүхийн шийдвэрийг хүчингүй болгосон.

Иргэн Д.Чанцалдуламын нэхэмжлэлтэй “Шидэт гал”, “Алаг Уул ган ББСБ” ХХК-ын хооронд байгуулсан 2021 оны 07 дугаар сарын 23-ны өдрийн №БГ07232021 дугаартай барьцааны гэрээг бүртгэсэн улсын бүртгэгчийн бүртгэлийг хүчингүй болгуулах тухай Захиргааны хэрэгт хариуцагчаар оролцож байгаа бөгөөд 2025 оны 05 дугаар сарын 19-ний өдрийн шийдвэрээр нэхэмжлэлийг бүхэлд нь хангаж шийдвэрлэсэн.

6. САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Тус хэлтэс нь 2025 онд батлагдсан 2 012 348 200 төгрөгийн төсвөөс тайлант хугацаанд 800 444 600.00 төгрөгийн санхүүжилт авч 781 537 267 төгрөгийг үйл ажиллагаандаа зарцуулж, 18 906 300 төгрөгийг сангийн яам буцаан татсан. Үйл ажиллагаа явуулж, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 123 272 428.00 төгрөгийг оруулж улсын төсөвт төвлөрүүлээд байна. Нийт зардлын 80.2% буюу 647 724 000 төгрөгийг албан хаагчдын цалин нэмэгдэл хөлс, 10.5% буюу 82 117 500 төгрөгийг ажил олгогчийн нийгмийн даатгалын шимтгэлд, 9.3% буюу 51 695 767 төгрөгийг урсгал зардалд зарцуулсан.

Сар бүрийн орлогын мэдээг тасгуудаас авч нэгтгэн УБЕГазарт хүргүүлж байгаа бөгөөд сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ тайланг УБЕГазраас ирүүлсэн чиглэлийн дагуу орлогын нэр төрөл, мөнгөн хөрөнгийн данс бүрээр, өглөг авлагын задаргаа бүрээр цаг хугацаанд чанартай гарган УБЕГазарт хүргүүлэн, Шилэн дансны сайт, Хөвсгөл УБХэлтсийн мэдээллийн сайт, байгууллагын “Санхүүгийн ил тод байдлын” самбарт нээлттэйгээр байрлуулан ажиллаж байна. Мөн Шилэн дансны сайтад Гадаад паспортын шинэчлэгдсэн үйлчилгээний үнэ тариф, 2024 оны аудитын дүгнэлт, төсвийн гүйцэтгэлийн хэтрэлт хэмнэлтийн мэдээ тайланг цаг хугацаанд нь шивэн оруулж тайлант хугацаанд 69 мэдээлэл оруулахаас 69 мэдээллийг хугацаанд нь оруулж 2025 оны 1 дүгээр улирлын шилэн дансны тайланг илгээгээд байна.

Бүртгэгч нарын 2025 оны 1-5 дугаар сарын үнэт цаасны кодтой тайланг хугацаа хоцроогүй нэгтгэн УБЕГазрын санхүүд хүргүүлээд байна.

Сангийн яамнаас хэрэгжүүлж буй онлайн программ болох цалин хөлсний PAYROLL программ, төрийн сангийн төлбөр тооцооны Finance программуудаар нягтлан бодох бүртгэлийн ажил гүйлгээгээ хийж гүйцэтгэж байна. Мөн ХЗДХЯамнаас хэрэгжүүлж буй төсвийн гүйцэтгэлийн OPENGOV программд сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэл болон 2026 оны төсвийн төслийг шивж оруулаад байна.

Ажиллагсдын цалингийн тооцооллыг сард 2 удаа бодож, 2 программаар бодон тулган шалгаад, Нийгмийн даатгалын тайланг цалингийн программаас Нийгмийн даатгалын Portal систем руу excel файл руу хөрвүүлэн илгээж байгаа.

Хүний нөөцийн нэгдсэн системээс албан хаагчийн цалинтай холбоотой мэдээллийг сар бүр шинэчлэн татаж тулган баталгаажуулан цалинг тооцоолон татварын суутганы тайланг PAYROLL программаас татан оруулж тайлангаа цаг хугацаанд нь илгээн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд УБЕГазраас татан авах үнэт цаас, бараа материалыг машин техник хүн хүчний боломжоороо тасралтгүй ханган байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагааг тасалдуулалгүй ажиллаж байна.

Сумдын улсын бүртгэгч нарын үнэт цаасны тайланг код бүрээр тулган баталгаажуулж заасан хугацаанд нь УБЕГазрын санхүүд нэгтгэн хүргүүлж байна.

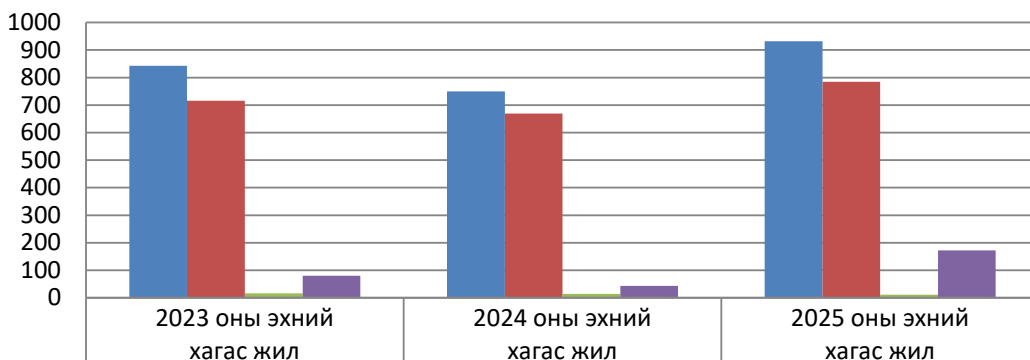
7. АРХИВ, АЛБАН ХЭРЭГ ХӨТЛӨЛТИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хэлтсийн нярав, бичиг хэргийн ажилтан нь байгууллагын ирсэн, явсан бичгийн бүртгэл хөтөлж, хариутай бичгийн шийдвэрлэлтэнд хяналт тавьж ажиллалаа. Тус хэлтэс нь тайлант хугацаанд 785 албан бичгийг гаргаж холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэн ажилласан бөгөөд 932 албан бичгийг хүлээн авсан үүнээс 551 нь хариутай албан бичиг байсан ба холбогдох хариуг цаг хугацаанд нь шийдвэрлэж хүргүүлсэн. Нийт бичиг хэргийн эргэлтийн тоо 932. Тайлант хугацаанд Хэлтсийн даргын 11 тушаалыг бүртгэж ажилласнаас байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой А тушаал 2, хүний нөөцтэй холбоотой Б тушаал 9-г тус тус гарган хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажилласан. Мөн тайлант хугацаанд улсын бүртгэлтэй холбоотой асуудлаар иргэдээс нийт 172 өргөдөл, гомдол ирсэн ба өргөдөл, гомдлыг холбогдох эрх бүхий албан тушаалтанд нь хуваарилан, 100% шийдвэрлэж ажилласан байна. Бичиг хэргийн цахим программ болох ERP программаар албан бичгийг хүлээн авч хэлтсийн даргын тоон гарын үсгээр баталгаажуулан байгууллагуудад хүргүүлсэн. Мөн Khuvsqul@burtgel.gov.mn, uburtgel@khs.gov.mn, 21aimag@burtgel.gov.mn төрийн цахим хаягаар бусад байгууллагаас ирүүлсэн албан бичгийг хүлээн авч, холбогдох албан хаагчид шилжүүлэн хариутай албан бичгийн хариуг хуулийн хугацаанд хүргүүлэн ажиллаж байна.

Хэлтсийн албан бичгийн 2025 оны жилийн эцсийн эргэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Он	Ирсэн бичиг			Явсан бичиг	Хэлтсийн даргын тушаал			Өргөдөл гомдол
	Хариутай	Хариугүй	Нийт		А тушаал	Б тушаал	Нийт	
2023 оны эхний хагас жил	482	361	843	716	6	10	16	80
2024 оны эхний хагас жил	451	299	750	669	3	11	14	43
2025 оны эхний хагас жил	551	381	932	785	2	9	11	172

Албан бичгийн эргэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

	2023 оны эхний хагас жил	2024 оны эхний хагас жил	2025 оны эхний хагас жил
Ирсэн бичиг	843	750	932
Явсан бичиг	716	669	785
Тушаал	16	14	11
Өргөдөл, гомдол	80	43	172

Иргэдээс ирүүлсэн өргөдлийг төрлөөр нь авч үзвэл:

- Иргэний бүртгэлийн үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар – 163
- Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар – 6
- Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой – 1
- Албан хаагчтай холбоотой гомдол – 2

Иргэдээс ирүүлсэн өргөдлийн шийдвэрлэлтээр авч үзвэл:

- Хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Иргэний улсын бүртгэлийн газарт албан бичгээр хүргүүлсэн 11
- Албан бичгээр хариу хүргүүлсэн 10
- Утсаар холбогдон иргэнд холбогдох мэдээлэл заавар зөвлөмж өгсөн 5
- Харьяа сумын улсын бүртгэгчээр бүртгэл хийж шийдвэрлэгдсэн 13
- Иргэн өөрийн биеэр ирж хурууны хээ уншуулж, зөрчил арилгасан 2
- Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч Б.Өлзийням нэгдсэн дүгнэлтийг үндэслэн мэдээллийн санд нэмэлт өөрчлөлт оруулж нөхөн шийдвэрлэсэн 131

Тус тус өргөдлийг ERP системд бүртгэн, хяналтын карт хөтлөн бүртгэлийн дэвтэр дээр бүртгэн даргын цохолтын дагуу албан хаагчдад өгч шийдвэрлүүлэн ажиллаж байна.

8. СУРГАЛТ, СЕМИНАР БОЛОВСОН ХҮЧНИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР

Хэлтэст зохион байгуулах 2025 оны сургалтын төлөвлөгөөг 2025 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдөр 11 арга хэмжээтэй боловсруулж хэлтсийн даргаар батлуулан төлөвлөгөөний дагуу холбогдох сургалтанд хамрагдаж байгаа бөгөөд тайлант хугацаанд Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас болон аймгийн ЗДТГ, бусад байгууллагаас зохион байгуулсан нийт 26 удаагийн сургалтад хэлтсийн бүх албан хаагчид болон хэлтсийн дарга, холбогдох албан хаагчид бүрэн хамрагдсан байна. Мөн аймгийн Цагдаагийн газар, Гэр бүл хүүхэд залуучууд хөгжлийн газар, Хилийн цэргийн 0257 дугаар анги, Нийгмийн даатгалын газар, Прокурорын газар, Монгол банк, Төрийн банк, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төв, Онцгой байдлын газар, Тагнуулын ерөнхий газрын Хөвсгөл аймаг дахь хэлтэс, Титэм ЕБС, Авьяас ЕБС зэрэг байгууллагуудтай хамтран сургалтыг хэлтсийн албан хаагчдад танхимаар зохион байгуулсан.

1. Улсын бүртгэлийн Ерөнхий газар болон аймгийн ЗДТГ-с зохион байгуулсан сургалт:

- 2025 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдөр Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын тамгын газраас зохион байгуулсан “Удирдах ажилтны цугларалт”-д хэлтсийн дарга Б.Мөнгөнзул оролцсон.
- 2025 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдөр зохион байгуулагдсан ЭБАТ-ын нэгдсэн сургалтад хэлтсийн дарга Б.Мөнгөнзул хамрагдсан.
- 2025 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдөр Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас зохион байгуулсан “Улсын бүртгэгчийн мэргэшүүлэх сургалт”-д ЭХЭУБ-ийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Б.Содномцэрэн хамрагдсан.
- 2025 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдөр Хөвсгөл аймаг Төрийн аудитын газраас зохион байгуулсан сургалтад ерөнхий нягтлан бодогч Б.Мөнхдэлгэр оролцсон.
- 2025 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдөр Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газраас зохион байгуулсан цахим сургалтад мэдээлэл технологийн ажилтан Э.Нарантуяа, бичиг хэргийн ажилтан, нярав Б.Маналжав нар хамрагдсан.
- 2025 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдөр зохион байгуулагдсан “Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлыг ханган ажиллах сайтад мэдээлэл оруулах, үнэлгээ хийх сургалт”-д мэдээлэл технологийн ажилтан Э.Нарантуяа хамрагдсан.
- 2025 оны 02 дугаар сарын 11-ний өдрийн Авлигатай тэмцэх газар болон Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн хамтарсан сургалтад Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн албан хаагчид хамрагдсан.
- 2025 оны 02 дугаар сарын 14-ний өдрийн Шилжилтийн програмын сургалтад ерөнхий нягтлан бодогч Б.Мөнхдэлгэр хамрагдсан.
- 2025 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдөр УБЕГ-аас зохион байгуулсан “Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэгч нарт зориулсан сургалт зохион байгуулах тухай удирдамж”-ийн дагуу эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэгч нар цахимаар сургалтанд хамрагдсан.

- 2025 оны 02 дугаар сарын 21-ний өдрийн Төрийн албаны зөвлөлийн сургалтад хэлтсийн дарга Б.Мөнгөнзул, мэдээлэл технологийн ажилтан Э.Нарантуяа нар оролцсон.
- 2025 оны 02 дугаар сарын 24-ний өдөр зохион байгуулагдсан Shilen.gov.mn системийн сургалтад мэдээлэл технологийн ажилтан Э.Нарантуяа хамрагдсан.
- 2025 оны 03 дугаар сарын 10-13-ны өдрүүдэд Хэл яриа сонсголын бэрхшээлтэй иргэдэд “Шидэт гар-2” ахисан шатны сургалтыг аймгийн Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төв Дохионы хэлний багш, орчуулагч, Докторант Б. Саранчимэгтэй хамтран зохион байгуулсан. Уг сургалтад хэлтсийн Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн иргэний улсын бүртгэгч М.Ням-Оджаргал, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасгийн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэгч Б.Цэнд-Аюуш нар нийт 9 цагийн сургалтад хамрагдаж, сертификаттай болсон. Ахисан түвшний сертификат авсан 2 албан хаагч хэлтсийн албан хаагчдад дохионы хэлний ахисан шатны сургалтыг үе шаттай зохион байгуулж байна.
- 2025 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр зохион байгуулагдсан “Дэлхийн мөнгөний долоо хоног” аяны хүрээнд хүүхэд залуусыг багаас нь эхлэн санхүүгийн мэдлэгтэй болгох, санхүүгийн зөв шийдвэр гаргахад шаардагдах чадвар, хандлага эзэмшүүлэх сургалтад ерөнхий нягтлан бодогч Б.Мөнхдэлгэр, Иргэний улсын бүртгэгч Б.Мөнхзул нар хамрагдлаа.
- 2025 оны 03 дугаар сарын 25-26-ны өдөр зохион байгуулагдсан “Хүүхэд хамгаалын хамтарсан багийн чадавхжуулах” сургалтад Хээлийн этгээд, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасгийн хуулийн этгээдийн эрхийн улсын бүртгэгч П.Даваадулам оролцсон.
- Гэр бүл хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын яамнаас 2025 оныг “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих жил” болгон зарласантай холбогдуулан 2025 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвөөс зохион байгуулсан сургалт иргэний улсын бүртгэгч С.Дэлгэрмөрөн, гэрээт үйлчлэгч Б.Дуламсүрэн хамрагдсан.
- 2025 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр Хөвсгөл аймгийн засаг даргын тамгын газар, Онцгой байдлын газартай хамтарсан “ГАЗАР ХӨДЛӨЛТ, ГАЛ ТҮЙМЭР ЦАГ АГААРЫН АЮУЛТ ҮЗЭГДЛИЙН ”-давагдашгүй хүчин зүйлийн талаарх сургалтад Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч Б.Өлзийням хамрагдсан.
- 2025 оны 03 дугаар сарын 31, 04 дүгээр сарын 01-ний өдрүүдэд Улсын бүртгэлийн байгууллагын удирдах ажилтны сургалт, зөвлөгөөн амжилттай зохион байгуулагдаж хэлтсийн дарга Б.Мөнгөнзул, Хуулийн этгээд, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасгийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Ө.Батнасан нар оролцлоо.
- “Цахим нотариатын системд зуучлалын модуль нэвтрүүлэх” ажлыг улс даяар хэрэгжүүлж эхэлсэнтэй холбоотой Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, нотариатын танхим хамтарсан сургалтад 2025 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдөр эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэгч нар хамрагдсан.

- 2025 оны 04 дүгээр сарын 13-нд Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулгын төсөлд/ оруулсан өөрчлөлтийн талаархи мэдээллийг хэлтсийн дарга Б.Мөнгөнзул эд хөрөнгө, хуулийн этгээдийн бүртгэл хийж байгаа 10 суманд цахимаар холбогдон уншиж танилцуулж хуулийн төсөлд тусгах саналыг нэгтгэн 5 сарын 13ны өдөр ХЭУБГ-т хүргүүлсэн.
- 2025 оны 04 дүгээр сарын 17-18-ны өдөр зохион байгуулагдсан “Мэдээлэл технологийн албан хаагч нарт мэдлэг олгох” сургалтад хэлтсийн мэдээлэл технологийн ажилтан Э.Нарантуяа амжилттай оролцсон.
- 2025 оны 05 дугаар сарын 08-ны өдөр Хөвсгөл аймгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төв, Нэгдсэн эмнэлгийн нүдний эмчтэй хамтран хараа шалгах эрт илрүүлгийн үзлэг хийх, урьдчилан сэргийлэх мэдлэг олгох, олдмол хөгжлийн бэрхшээлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор “Харааны эрүүл мэнд” сургалтад Иргэний улсын бүртгэгч С.Дэлгэрмөрөн, Эд хөрөнгө хуулийн этгээдийн архивч Д.Пүрэвсүрэн нар хамрагдан оролцлоо.
- 2025 оны 05 дугаар сарын 12-13-ны өдөр зохион байгуулагдсан “Аймаг, дүүргийн улсын бүртгэлийн хэлтсийн иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн улсын (ахлах) бүртгэгч нарт зориулсан мэргэжил арга зүйгээр дэмжих” сургалтад Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч Б.Өлзийням, иргэний улсын бүртгэгч Б.Мөнхзул нар хамрагдсан.
- 2025 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдөр зохион байгуулагдсан “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хөгжил, хиймэл оюун ухаан ба цахимжилт” уриан дор зохион байгуулагдсан “АЖИЛ ОЛГОГЧДЫН НЭГДСЭН ЗӨВӨЛГӨӨНД” хэлтсийн дарга Б.Мөнгөнзул иргэний бүртгэлийн архивч Б.Оюунцэрэн нар хамрагдсан.
- 2025 оны 06 дугаар 09-ний өдөр Нийтийн ил тод байдлын /Shilen.gov.mn, Gov.mn/ системүүдийг хариуцан ажилладаг төрийн байгууллагын албан хаагчдын чадавхыг сайжруулах зорилгоор Төрийн цахим үйчилгээний зохицуулалтын газраас зохион байгуулсан сургалтад мэдээлэл технологийн ажилтан Э.Нарантуяа оролцсон.
- 2025 оны 06 дугаар сарын 09-ний өдөр Жендэрийн үндэсний хороо болон Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газраас зохион байгуулсан “Жендэр ба бодлого төлөвлөлт” сургалтад хэлтсийн дарга Б.Мөнгөнзул хамрагдсан.
- 2025 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдөр зохион байгуулагдсан “Хамгийн сайн халамж – хөдөлмөр эрхлэлт” сургалтад иргэний улсын бүртгэгч С.Дэлгэрмөрөн, үйлчлэгч Б.Дуламсүрэн, гэрээт жижүүр Р.Төмөрбаатар, Ө.Батдалай нар хамрагдлаа.

9. ДҮГНЭЛТ

Тус хэлтэс нь өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, хөдөлмөрийн дотоод журам, үйлчилгээний стандартыг мөрдөн ажиллаж, төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэн ажиллалаа.

2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан 32 арга хэмжээнээс 32 арга хэмжээний биелэлтийг хагас жилийн байдлаар 100 хувь ханган ажиллаж байна.

Аймгийн хэмжээнд тоон гарын үсэг авах 90464 иргэнээс 2024 оны жилийн эцэст 20973 иргэнд тоон гарын үсэг олгож, нийт 72461 иргэнд тоон гарын үсэг олгож, тоон гарын үсэг олгох ажил 80.09%-тай байсан бол 2025 оны тайлант хугацаанд **8118** иргэнд тоон гарын үсэг олгож, нийт тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо **80579** буюу тоон гарын үсэг олголт **89.07%** болсон байна.

Иргэний улсын бүртгэлийг өмнөх оны тайлант хугацаатай харьцуулахад 2.9% өссөн, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл 0.2% буурсан, хуулийн этгээдийн эрхийн улсын бүртгэл 35%-аар өссөн тус тус үзүүлэлттэй байна.

Тус хэлтэс нь Үндэсний энгийн гадаад паспортын бүртгэлийг анхан шатны нэгжээс үзүүлэх ажлын хүрээнд аймгийн төвөөс Мөрөн, Тариалан, Рэнчинлхүмбэ, Цагаан-Уул, Цэцэрлэг, Их-Уул, Цагаан-Үүр, Чандмань-Өндөр, Эрдэнэбулган сумдад нэвтрүүлэхээр нийт 42.140.000 төгрөгийн төсвийг сумын ИТХ-р шийдвэрлүүлэн Улсын бүртгэлийн хэлтэст үндэсний энгийн гадаад паспортыг бүртгэл хөтлөх дадлага хийж гадаад паспортын бүртгэлийг тухайн сумандаа хөтлөн ажиллаж байна. Ингэснээр нийт 9 суманд гадаад паспортын бүртгэл хөтлөх боломж бүрдсэн. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг Баянзүрх, Галт, Их-Уул, Тариалан, Хатгал, Цагаан-Үүр, Чандмань-Өндөр, Шинэ-Идэр, Рашаант, Цэцэрлэг, Эрдэнэбулган зэрэг 11 сумдын улсын бүртгэгч нарт хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл хөтлөх эрх олгосон. Ингэснээр сумдад эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл **693**, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл **237** хөтлөгдсөн байна. Сумдад эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл болон хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл хөтлөх болсонтой холбоотойгоор иргэдийн эд хөрөнгөө бүртгүүлж эдийн засгийн эргэлтэд оруулах таатай нөхцөл бүрдсэн ч нотариатын үүрэг гүйцэтгэгч, газрын даамал, иргэдийн хурал /газрын хаягжилтын тогтоол/, банк зэрэг байгууллагын албан хаагчдыг ажлын хариуцлагын сайжруулах, чадавхжуулах тал дээр байгууллагын дээд шатны удирдлагатай хамтран ажиллах шаардлагатай байна.

Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, улсын бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулах зорилгын хүрээнд Баянзүрх, Жаргалант, Их-Уул, Рашаант, Цагааннуур, Цагаан-Үүр, Цэцэрлэг, Чандмань-Өндөр, Эрдэнэбулган, Мөрөн сумын Засаг даргын тамгын газарт улсын бүртгэлийн зөөврийн 4G төхөөрөмжийн төсөв шийдвэрлүүлэх хүсэлтийг хүргүүлж, 2025.04.12-30-ны өдрийн хооронд гэрээ баталгаажин 4G төхөөрөмжийн 6 212 000 төгрөгийн худалдан авалт хийгдсэнээр 10 сумын 57 багийн 71400 иргэнд улсын бүртгэлийн үйлчилгээ хүрч үйлчлэх боломж бүрдсэн.

Улсын бүртгэлийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, алслагдсан сум, багийн иргэдэд Улсын бүртгэлийн үйлчилгээг ойтуулах ажлын хүрээнд “ГАРТ ОЙР-ГЭРТ ОЙР-ГАДААД ПАСПОРТ” арга хэмжээг 2024 онд хэрэгжүүлж эхэлсэн бөгөөд 2024 онд 8 сум цахим гадаад паспортын бүртгэл хөтөлж байсан бол тайлант хугацаанд 2 сум нэмэгдэж гадаад паспортын үйлчилгээг иргэдэд үзүүлж эхэлснээр үндэсний энгийн цахим гадаад паспортын бүртгэлийг 10 сум хөтөлж байна. Тайлант хугацаанд суманд захиалагдсан цахим гадаад паспортын 660 бүртгэл хөтлөгдсөн. Тус аймаг нь 24 сум 1 тосгонтой бөгөөд хилийн боомт 1, хил орчмын 10 сум байдаг бөгөөд цахим гадаад паспортын бүртгэл сумдад хөтлөгддөг болсноор хил зорчих үнэмлэх олголт буюу цагаан хуудас буурсан үзүүлттэй байгаа юм. Хилийн сум болон хил орчмын сумдад жилдээ 1-2 удаагийн “Нээлттэй хаалганы өдөр” зохион байгуулж, 10 суманд гадаад паспортын бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэх боломжтой болсон нь иргэдийн хувьд илүү хялбар, түргэн шуурхай болсон ч нөгөө талаас сумдад гадаад паспортыг хүргүүлэх шуудангийн зардал нэмэгдэж байна. Иймд тус хэлтсийн шуудан холбооны зардал хүрэлцэхгүй байгаа тул нэмэгдүүлэх шаардлагатай байна.

Улсын бүртгэлийн байгууллагын нууцын баталгаа гаргадаг албан хаагчдын мэргэжлийн нэр хүнд, хариуцлагын тогтолцоо, хөхиүлэн дэмжих, хүндэтгэх, хамгаалах, ажил үүргээ явуулах нөхцлөөр хангах, эрүүл мэнд, сэтгэл санааны аюулгүй байдлыг зохицуулах зорилгоор эрх зүйн байдлыг хуульчилж өгөх шаардлагатай байна.

Хэлтсийн 23 сум 1 тосгоны бүртгэлийн үйл ажиллагаанд бүх чиглэлийн хяналт тавих, алслагдсан багийн иргэдэд хүрч үйлчлэх ажлыг зохион байгуулахад шаардлагатай албан хаагчдын томилолт, байгууллагын тээвэр шатахууны зардлыг үйл ажиллагааны батлагдсан төсөвт тогтмол хүрэлцэхүйц тусгадаг байх. Мөн албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах ажил олгогчоос олгох тэтгэмж урамшуулын зардал хүрэлцдэггүй. Хөдөлмөрийн дотоод журмын дагуу төсөвд тусгадаг байх.

Хэлтсийн мэдээллийн аюулгүй байдлын нууцлалт, хамгаалалтыг хангах чиглэлээр үнэт цаас ашигладаг албан хаагч, бүртгэгч нарт зориулалтын төмөр сейф ашиглахыг Тагнуулын ерөнхий газрын Хөвсгөл аймаг дахь хэлтэс, Төрийн аудитын газраас тус хэлтэст шаардлага ирүүлсэн. Иймд тавилга эд хогшлын зардалд тухайн зориулалтын сейф, шүүгээ авах зардлыг тусгаж өгөх.

Хэлтсийн архивын зориулалттай 2 өрөө нь архивын баримт бичгийг хадгалах даацаас хэтэрсэн тул зориулалтын бус бүртгэгчийн өрөө болон 00н өрөөг тохижуулан архивын баримтыг хадгалж байна. Мөн архивын өрөөний тавиур хүрэлцэхгүй хувийн хэрэг багтахгүй нөхцөл байдал үүссэн тул эхний ээлжинд архивын тавиурын асуудлыг шийдвэрлэх шаардлагатай байна. Тухайн нөхцөл байдлыг харгалзан үзэж хэлтсийн байрны архивын өргөтгөлийн ажлын зураг, төсөв, бусад баримт бичиг, холбогдох зөвшөөрлийг бүрдүүлэх арга хэмжээг хэлтсийн 2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу хэрэгжилтийг зохиох үе шаттайгаар хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

ТАЙЛАН НЭГТГЭСЭН:
МЭДЭЭЛЭЛ ТЕХНОЛОГИЙН АЖИЛТАН

Э.НАРАНТУЯА

ХЯНАСАН:
ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Б.МӨНГӨНЗУЛ